

ŠIME (Žarko) TOMAŠEVIĆ
IVICA (Mijo) UDOVIČIĆ.
Klasa: 060-03/25-17/01
Urbroj: 71-05-01/4-25-01
Zagreb, 10. ožujka 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

677

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 24. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), donosim

ODLUKU O DODJELI PRIZNANJA

Povelja Republike Hrvatske, za osobite zasluge u promicanju, poticanju i razvoju rukometnog sporta u Republici Hrvatskoj od osamostaljenja, te postignutim vrhunskim sportskim rezultatima u zemlji i inozemstvu, dodjeljuje se

HRVATSKOM RUKOMETNOM SAVEZU.

Klasa: 061-01/25-01/01
Urbroj: 71-05-01/4-25-01
Zagreb, 10. ožujka 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

678

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 24. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), donosim

ODLUKU O DODJELI PRIZNANJA

Povelja Republike Hrvatske, za izniman uspjeh hrvatske rukometne reprezentacije osvajanjem srebrne medalje na 29. Svjetskom prvenstvu u rukometu 2025., kojem su pridonijeli svojim profesionalnim trenerskim iskustvom, te osobiti doprinos promociji sporta i ugleda Republike Hrvatske, dodjeljuje se

VALTERU (Đino) MATOŠEVIĆU
DENISU (Milan) ŠPOLJARIĆU.

Klasa: 061-01/25-01/02
Urbroj: 71-05-01/4-25-01
Zagreb, 10. ožujka 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

679

Na temelju članka 31. stavka 2. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18., 80/22. i 78/24.), a u vezi s člankom 8. stavkom 2. točkom b) Uredbe (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010 (SL L 28. 10. 2017.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 19. ožujka 2025. donijela

ODLUKU

O DONOŠENJU PLANA INTERVENCIJE O MJERAMA ZAŠTITE SIGURNOSTI OPSKRBE PLINOM REPUBLIKE HRVATSKE

I.

Donosi se Plan intervencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Plan intervencije).

Plan intervencije sastavni je dio ove Odluke.

II.

Danom stupanja na snagu ove Odluke stavlja se izvan snage Odluka o donošenju Plana intervencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 127/22.).

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/25-04/73
Urbroj: 50301-05/14-25-3
Zagreb, 19. ožujka 2025.

Predsjednik
mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

PLAN INTERVENCIJE O MJERAMA ZAŠTITE SIGURNOSTI OPSKRBE PLINOM REPUBLIKE HRVATSKE

u skladu s Uredbom (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010 (SL L 28. 10. 2017.), a koji se dopunjuje s Uredbom (EU) 2022/1032 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. lipnja 2022. o izmjeni uredbi (EU) 2017/1938 i (EZ) br. 715/2009 u pogledu skladištenja plina (Tekst značajan za EGP) (SL L 173, 30. 6. 2022.)

1. UVOD

Planom intervencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Plan intervencije) utvrđuju se postupci, uloga i odgovornosti nadležnih tijela i svih uključenih sudionika na tržištu plina u slučaju poremećaja u opskrbi plinom.

Svrha Plana intervencije je uklanjanje ili ublažavanje utjecaja poremećaja u opskrbi plinom i rješavanje situacija u kojima opskrba plinom više ne može biti zajamčena svim kupcima na domaćem tržištu.

Vlada Republike Hrvatske donošenjem ovog Plana intervencije poduzima potrebne korake za ažuriranje nacionalnog interventnog

plana utvrđenog na temelju članka 8. Uredbe (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010 (Tekst značajan za EGP) (SL L 280, 28. 10. 2017.; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2017/1938).

Kako bi se utvrdilo koji kupci imaju pravo na opskrbu određenom količinom energije u slučaju poremećaja u opskrbi energijom, 11. lipnja 2015. Vlada Republike Hrvatske je temeljem članka 39. stavka 2. Zakona o energiji (»Narodne novine«, br. 120/12. i 14/14.) donijela i Uredba o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom (»Narodne novine«, broj 65/15.).

Uredbom (EU) 2017/1938 uveden je mehanizam solidarnosti kao instrument za ublažavanje učinaka ozbiljnog izvanrednog stanja unutar Europske unije u kojem je u nekoj državi članici ugrožena opskrba plinom kupaca zaštićenih mehanizmom solidarnosti, što je temeljna sigurnosna potreba i nužan prioritet svih država članica. U slučaju izvanrednog stanja, na razini Europske unije hitnim odgovorom osigurava se da države članice imaju mogućnost pružanja pojačane zaštite kupcima plina.

Prethodni Plan intervencije iz 2022. godine je uvažio da je od 1. srpnja 2022. na snazi Uredba (EU) 2022/1032 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. lipnja 2022. o izmjeni uredbi (EU) 2017/1938 i (EZ) br. 715/2009 u pogledu skladištenja plina (Tekst značajan za EGP) (SL L 173, 30. 6. 2022.; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2022/1032).

Eskalacija ruske vojne agresije na Ukrajinu od veljače 2022. dovela je do nezabilježenih povećanja cijena plina. To povećanje cijena plina iz temelja je promijenilo poticaje za punjenje podzemnih sustava skladišta plina u Europskoj uniji i znatno utječe na poremećaj u opskrbi plinom. Takvi poremećaji u opskrbi plinom mogli bi ozbiljno naštetiti građanima i gospodarstvu. Priroda i posljedice ruske vojne agresije na Ukrajinu vidljivi su u cijeloj Europskoj uniji, te stoga iziskuje sveobuhvatan odgovor Europske unije. Prednost imaju mjere kojima se ojačavaju sigurnost opskrbe plinom na razini Europske unije, a posebno opskrbe zaštićenih kupaca plinom, a jedna od tih mjera je i jačanje skladišnih kapaciteta u Europskoj uniji. Uštede energije i energetska učinkovitost također doprinose postizanju tog cilja. Stoga je bilo ključno koordinirano djelovanje na razini Europske unije, kako bi se izbjegli potencijalni rizici koji proizlaze iz mogućih poremećaja u opskrbi plinom, ne dovodeći u pitanje pravo država članica da biraju među različitim izvorima energije i opću strukturu njihove opskrbe energijom.

Podzemni sustavi skladišta plina doprinose sigurnosti opskrbe plinom, a dobro napunjenim podzemnim sustavima skladišta plina pruža se sigurnost opskrbe osiguravanjem dodatnog plina u slučaju velike potražnje ili poremećaja u opskrbi.

Od 9. kolovoza 2022. do 31. ožujka 2024. na snazi je bila Uredba Vijeća (EU) 2022/1369 od 5. kolovoza 2022. o koordiniranim mjerama za smanjenje potražnje za plinom (SL L 206, 8. 8. 2022.; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2022/1369), a koja je zamijenjena Preporukom (C/2024/2476) Vijeća od 25. ožujka 2024. o nastavku koordiniranih mjera za smanjenje potražnje za plinom.

Pravnim okvirom za sigurnost opskrbe plinom utvrđenim Uredbom (EU) 2017/1938 ne rješavaju se na odgovarajući način poremećaji u opskrbi koji traju dulje od 30 dana. S obzirom na neposrednu opasnost od poremećaja u opskrbi koje je nastupilo tijekom 2022. godine iz navedenih uzroka, potrebno je bilo trenutno poduzeti mjere za smanjenje potražnje prije zimskog razdoblja 2022./2023. Takvim dobrovoljnim smanjenjem potražnje doprinijelo se popunjavanju skladišnih kapaciteta, koji su bili dostatni do kraja zimskog razdoblja 2022./2023. i na taj način se osiguralo postupanje u slučaju

mogućih valova hladnoće u veljači i ožujku 2023. godine. Paralelno s tim osiguralo se punjenje kapaciteta skladišta plinom na odgovarajuću razinu sigurnosti opskrbe za zimsko razdoblje 2023./2024. Ministarstvo gospodarstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), tadašnje Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja nadležno je i odgovorno za provedbu Uredbe (EU) br. 2022/1369., donesene 2022. godine, a koja se nakon važenja provodi kao preporuka Europske komisije.

Tako je, provodeći Uredbu (EU) 2022/1369, Vlada Republike Hrvatske od 28. srpnja 2022. prihvatila Smjernice za uštedu energije u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Smjernice) koje su objavljene na stranicama Ministarstva: <https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/slike/Vijesti/2022/Smjernice%20za%20u%C5%A1tedu%20energije%20u%20Republici%20Hrvatskoj.pdf>.

Smjernicama se s ciljem poduzimanja napora Republike Hrvatske u postizanju ušteda plina za razdoblje od 1. kolovoza 2022. do 31. ožujka 2023. uz ostalo, predlaže grijanje prostorija na najviše 21 stupanj, hlađenje na 25 stupnjeva, veća uporaba LED rasvjete i javnog prijevoza, te jeftinije tarife za električnu energiju. Smjernice ukazuju na važnost racionalnog korištenja energije te poticanja komunikacije o mogućim uštedama na tehničkoj, financijskoj i sigurnosnoj razini. Navedene Smjernice, također naglašavaju mjere koje se mogu ostvariti trenutno, čime se, uz sustavno provođenje, osigurava postizanje ušteda potrošnje plina od najmanje 15 % u razdoblju od 1. kolovoza 2022. do 31. ožujka 2023. godine u odnosu na prosječnu potrošnju u prethodnom petogodišnjem razdoblju. Ova obveza je bila ispoštovana u navedenom periodu, ali Smjernice kao takve ostaju u obliku preporuke.

Uredba (EU) 2022/1032 od 29. lipnja 2022. o izmjeni uredbi (EU) 2017/1938 i (EZ) br. 715/2009 u pogledu skladištenja plina je i dalje važeća te se njene odredbe vezane posebno uz popunjenost skladišnih kapaciteta i dalje primjenjuju kroz 2025. godinu.

Kako je navedeno, Uredba (EU) 2022/1369 se prestala primjenjivati 31. ožujka 2024. te je zamijenjena Preporukom Vijeća (C/2024/2476) od 25. ožujka 2024. o nastavku koordiniranih mjera za smanjenje potražnje za plinom. Ovom se preporukom države članice potiču da od 1. travnja 2024. do 31. ožujka 2025. smanje svoju potrošnju plina za najmanje 15 % u odnosu na svoju prosječnu potrošnju plina u referentnom razdoblju.

Nadalje, ovim Planom intervencije utvrđuju se mjere za uklanjanje ili ublažavanje utjecaja poremećaja u opskrbi plinom, s naglaskom na osiguranje pouzdane i učinkovite opskrbe prirodnim plinom, kriterije i način određivanja dovoljne količine prirodnog plina za osiguranje pouzdane opskrbe prirodnim plinom zaštićenih kupaca te redosljed smanjenja ili obustave opskrbe prirodnim plinom pojedinim kategorijama kupaca u slučaju kriznog stanja.

Plan intervencije izrađuje Ministarstvo, kao tijelo nadležno i odgovorno za provedbu Uredbe 2017/1938, a donosi Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva, te ga je dužno ažurirati za aktualnu plinsku godinu.

2. OPĆE INFORMACIJE I ZAKONODAVNI OKVIR

Sigurna opskrba plinom, u skladu s člankom 5. Zakona o tržištu plina (»Narodne novine«, br. 18/18. i 23/20.) smatra se ključnim elementom javne sigurnosti i predstavlja:

- osiguravanje isporuke plinom i
- tehničku sigurnost proizvodnje, transporta, skladištenja, distribucije i potrošnje plina.

Osiguravanje dostatne proizvodnje i isporuke plina potrebne za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih

subjekata i njihova opskrba plinom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, kao i razvoj plinskog sustava, od interesa je za Republiku Hrvatsku.

Ministarstvo je odgovorno za praćenje pitanja sigurnosti opskrbe, a koje uključuje praćenje odnosa između ponude i potražnje na tržištu plina, izradu procjena buduće potrošnje i raspoložive ponude, planiranje izgradnje i razvoja dodatnih kapaciteta plinskog sustava te predlaganje i poduzimanje mjera u slučaju proglašenja kriznog stanja.

Ministarstvo je dužno do 31. srpnja svake godine objaviti i dostaviti Europskoj komisiji izvješće u kojem navodi rezultate praćenja pitanja sigurnosti opskrbe koje uključuje sve poduzete ili predviđene mjere za njihovo rješavanje.

U slučaju iznenadne krize na energetsom tržištu ili kada su ugroženi fizička sigurnost ili sigurnost osoba, opreme ili postrojenja ili integritet sustava, Ministarstvo može privremeno poduzeti nužne zaštitne mjere.

Mjere zaštite moraju biti poduzete na način da u najmanjoj mogućoj mjeri remete funkcioniranje unutarnjeg tržišta i ne smiju biti opsega šireg od onog koji je nužan za otklanjanje iznenadnih poteškoća koje su nastale.

O mjerama zaštite Ministarstvo odmah obavještava druge države članice i Europsku komisiju, koja može odlučiti da Ministarstvo mora izmijeniti ili ukinuti takve mjere, u onoj mjeri u kojoj one narušavaju tržišno natjecanje i negativno utječu na trgovinu na način koji odstupa od zajedničkog interesa.

Ministarstvo osigurava poduzimanje nužnih mjera sukladno članku 5. stavku 1. Uredbe (EU) 2017/1938.

Ministarstvo, u skladu s člankom 9. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 2017/1938, osigurava da su sve preventivne netržišne mjere, poput onih navedenih u Prilogu VIII. Uredbe br. 2017/1938, donesene 1. studenoga 2017. ili nakon tog datuma, neovisno o tome jesu li dio Odluke o donošenju Plana prevencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske, kojeg je Vlada Republike Hrvatske usvojila 20. studenog 2014. ili su naknadno donesene, u skladu s kriterijima utvrđenim u članku 6. stavku 2. podstavku 1. Uredbe br. 2017/1938.

Ministarstvo, u skladu s člankom 11. stavkom 6. Uredbe (EU) br. 2017/1938, osigurava sljedeće:

- da se ne uvode mjere kojima bi se u bilo kojem trenutku neopravdano ograničio protok plina unutar unutarnjeg tržišta
- da se ne uvode mjere kojima bi se moglo ozbiljno ugroziti stanje opskrbe plinom u drugoj državi članici i
- da se održava prekogranični pristup infrastrukturi u skladu s Uredbom (EZ) br. 715/2009 u mjeri u kojoj je to moguće s tehničkog i sigurnosnog aspekta, u skladu s Planom intervencije.

Tijekom izvanrednog stanja i na temelju opravdanih razloga Ministarstvo može, u skladu s člankom 11. stavkom 7. Uredbe (EU) br. 2017/1938, na zahtjev operatora prijenosnog sustava za električnu energiju ili operatora transportnog sustava za plin, odlučiti dati prednost u opskrbi plinom određenim kritičnim elektranama na plin umjesto određenim kategorijama zaštićenih kupaca ako bi manjak opskrbe plinom takvih kritičnih elektrana na plin:

– mogao rezultirati ozbiljnom štetom za funkcioniranje sustava električne energije ili

– ometao proizvodnju i/ili transport plina.

Svaku mjeru kojom se daje prednost sukladno članku 11. stavku 7. Uredbe, Ministarstvo mora temeljiti na procjeni rizika.

Ministarstvo pruža mjere solidarnosti drugim državama članicama sukladno članku 13. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/1938 te donosi potrebne mjere u skladu s člankom 13. stavkom 10. Uredbe (EU) 2017/1938.

Radi očuvanja sigurnosti opskrbe, energetske subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga dužni su, radi ostvarivanja interesa Republike Hrvatske dati prvenstvo osiguranju dostatne količine plina potrebne za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihovu opskrbu plinom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, zadovoljavajući pri tome kriterij ekonomičnosti isporuke.

Nadalje, radi očuvanja sigurnosti opskrbe plinom, interes Republike Hrvatske je osigurati dostatne skladišne kapacitete za opskrbu u obvezi javne usluge za razdoblje od 1. listopada tekuće godine do 31. ožujka sljedeće godine u sustavu podzemnog skladišta plina, i to u postotku potrebnih količina plina u skladištu određenih sukladno Uredbi (EU) 2022/1032 i sukladno podzakonskom propisu o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom.

Energetski subjekti dužni su planirati i poduzimati mjere za sigurnu opskrbu plinom u skladu s propisanim standardima opskrbe plinom i odgovorni su za sigurnost opskrbe plinom u okviru svoje djelatnosti.

Operator distribucijskog sustava dužan je na zahtjev jedinica područne (regionalne) samouprave dostaviti podatke o ponudi i potražnji plina na svom području, izraditi procjenu buduće potrošnje i raspoložive ponude, planiranje izgradnje dodatnih kapaciteta i razvoj distribucijskog sustava na svom području.

3. UKRATKO O PLINSKOM SUSTAVU REPUBLIKE HRVATSKE

Plin se u transportni sustav Republike Hrvatske trenutno može preuzimati na 10 ulazno mjernih stanica, od kojih je pet ulaznih mjernih stanica na spojevima s postrojenjima za proizvodnju prirodnog plina, dvije interkonekcijske mjerne stanice na spojevima s transportnim sustavima Republike Slovenije i Republike Mađarske, dvije ulazno-izlazne mjerne stanice na spoju s podzemnim skladištima plina, a jedna ulazna mjerna stanica na spoju s terminalom za ukapljeni prirodni plin (UPP). Plin se iz transportnog sustava Republike Hrvatske trenutno isporučuje na 200 priključaka (na 156 izlaznih mjerno-redukcijskih stanica), od čega je 37 priključaka u funkciji predaje plina krajnjim kupcima priključenima na transportni sustav, 163 priključka je u funkciji predaje plina u distribucijske sustave kojima upravljaju 28 operatora distribucijskog sustava, jedan priključak je u funkciji ulaza/izlaza plina prema podzemnom skladištu plina te su dva izlaza na interkonekciji.

Terminal za UPP u Republici Hrvatskoj sastoji se od plutajuće jedinice za prihvata, skladištenje i uplinjavanje UPP-a i kopnenog

dijela terminala. Tehnički kapacitet terminala za UPP na otoku Krku je 2,9 milijarde m³ godišnje. Na terminal uz FSRU brod (engl. Floating Storage and Regasification Unit) mogu pristati brodovi za prijevoz UPP-a čiji je kapacitet od 3.500 m³ do 265.000 m³. FSRU brod »LNG CROATIA« sastoji se od spremnika za skladištenje UPP-a, te opreme za ukrcaj, iskrcaj i uplinjavanje UPP-a. FSRU brod »LNG CROATIA« je opremljen s četiri skladišna spremnika za UPP ukupnog skladišnog kapaciteta 140.206 m³, tri jedinice za uplinjavanje (regasifikaciju) UPP-a s trenutnim maksimalnim kapacitetom uplinjavanja od 3,8 milijardi m³ godišnje i elektranom koja proizvodi električnu energiju za potrebe rada terminala. Postojeći kapaciteti plinskog transportnog sustava su ograničeni kapacitetom uplinjavanja na najviše 338.000 m³/h. Kopneni dio terminala sastoji se od pristana, oslanjačkih utvrđica za pristajanje FSRU broda, privezanih utvrđica za privez FSRU broda i broda za prijevoz UPP-a, brzo-opuštajućih kuka, pristupnog mosta, visokotlačnih pretakačkih ruku s priključnim plinovodom, odašiljačko-čistačke stanice plinovoda, protupožarnog sustava, upravljačke zgrade i pratećih postrojenja.

Distribuciju plina u Republici Hrvatskoj u 2025. godini obavlja 27 energetskih subjekata, (https://www.hera.hr/hr/html/registar_dozvola_15.html) dok je duljina distribucijske plinske mreže iznosila 20.001 km.

U Republici Hrvatskoj je za trgovinu plinom registrirano 40 tvrtki (https://www.hera.hr/hr/html/registar_dozvola_17.html), dok dozvolu za opskrbu plinom u Republici Hrvatskoj ima 39 tvrtki (https://www.hera.hr/hr/html/registar_dozvola_18.html).

U Republici Hrvatskoj je od 26. travnja 2022. na snazi Odluka o proglašavanju ranog upozorenja vezano uz razinu kriznih stanja zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 49/22.), a sukladno ustrojstvu državne uprave i uloženi energetskih subjekata na tržištu imenovani su i članovi Kriznog tima odgovornog za provedbu važećeg plana intervencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske.

4. KRIZNA STANJA

4.1. Definicija kriznih razina

Sukladno članku 11. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2017/1938 tri su glavne razine kriznih stanja:

1. razina ranog upozoravanja (»rano upozoravanje«) proglašava ministar nadležan za energetiku (u daljnjem tekstu: ministar), na prijedlog Kriznog tima kada postoje konkretne, ozbiljne i pouzdane informacije o tome da bi mogao nastupiti događaj koji može uzrokovati znatno pogoršanje stanja opskrbe plinom i da može izazvati aktiviranje razine uzbunjivanja ili razine izvanrednog stanja; razina ranog upozoravanja može se aktivirati mehanizmom ranog upozoravanja

2. razina uzbunjivanja (»uzbunjivanje«) proglašava ministar, na prijedlog Kriznog tima: u slučaju poremećaja u opskrbi plinom ili iznimno visoke potražnje za plinom, čija je posljedica znatno pogoršanje stanja opskrbe plinom, ali se tržište još uvijek može nositi s tim poremećajem, odnosno potražnjom bez potrebe za pribjegavanjem netržišnim mjerama

3. razina izvanrednog stanja (»izvanredno stanje«) proglašava Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra, u slučaju iznimno visoke potražnje za plinom, znatnog poremećaja u opskrbi ili drugog znatnog pogoršanja stanja opskrbe plinom, te u slučaju da su provedene sve relevantne tržišne mjere, ali opskrba plinom nije dostatna za zadovoljenje preostale potražnje za plinom, tako da se dodatno moraju uvesti i netržišne mjere, posebno s ciljem zaštite opskrbe plinom zaštićenih kupaca plinom u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2017/1938.

4.2. Rizici u opskrbi i podloge za donošenje odluka o razinama kriznih stanja

Člankom 7. Uredbe (EU) 2017/1938 državama članicama je propisana obveza izrade nacionalne procjene rizika koji utječu na sigurnost opskrbe plinom.

U skladu s najboljom praksom i standardnim procedurama, takva procjena rizika sadržava analizu korištenja plinske infrastrukture, standard opskrbe plinom, relevantne nacionalne i regionalne okolnosti, različite scenarije prekida opskrbe, interakciju i povezanost rizika s drugim državama članicama te maksimalne tehničke kapacitete interkonekcija na svakoj ulaznoj i izlaznoj točki transportnog sustava.

S obzirom na ocjenu nadležnog tijela za provedbu pojedine razine kriznog stanja na postojanje konkretnih, ozbiljnih i pouzdanih informacija o nastupu događaja koji može značajno pogoršati stanja opskrbe plinom u Republici Hrvatskoj, utvrđuju se mjere i radnje koje se mogu ili moraju poduzeti po pojedinoj razini kriznog stanja te nadležnosti tijela za donošenje povezanih odluka.

Pojedina razina kriznih stanja određuje se temeljem nastupa sljedećih događaja (pojedinačno ili skupno):

- izostanak/nedostatak/ograničenje u protocima plina na ključnim ulaznim točkama transportnog sustava
- tehnički nedostatak na ključnoj plinskoj infrastrukturi (npr. kvar na cjevovodu, kompresorskoj stanici, terminalu za ukapljeni prirodni plin, proizvodnim postrojenjima, skladištu za plin), temeljem kojih su energetski subjekti dužni izraditi plan za krizna stanja po ključnim infrastrukturnim objektima
- niska razina zapunjenosti skladišta za prirodni plin prije početka naredne ogrjevne sezone
- nepovoljni vremenski uvjeti praćeni iznimnom visokom razinom potrošnje plina
- dugoročni rizik nedostatnih izvora nabave plina
- proglašenje kriznih stanja u susjednim zemljama članicama
- zahtjev susjedne zemlje članice za aktivacijom mehanizma solidarnosti.

Energetski subjekti koji upravljaju infrastrukturnim objektima, dužni su izraditi plan za krizna stanja za svaki ključni infrastrukturni objekt kojim upravljaju sukladno točki 4.3. ovog Plana intervencije.

U sljedećoj tablici su shematski prikazane razine kriznih stanja sukladno Uredbi (EU) 2017/1938 povezane s osnovnim mjerama koje se mogu poduzeti na tržištu plina u Republici Hrvatskoj za određenu razinu kriznog stanja, te nadležnost za donošenje odluka o proglašenju pojedine razine kriznog stanja.

		RAZINE KRIZNIH STANJA (primjenjivo / temeljem i način provedbe)			
		1. RANO UPOZORENJE Proglašava: Ministar na prijedlog Kriznog tima	2. UZBUNJIVANJE Proglašava: Ministar na prijedlog Kriznog tima	3. IZVANREDNO STANJE Proglašava: Vlada RH na prijedlog Ministra i Kriznog tima	
TRŽIŠNE	1	Dobrovoljni prelazak na drugo gorivo	DA	DA	DA
	2	Dobrovoljno povećanje uvoza prirodnog plina	DA	DA	DA
	3	Preporuke za smanjenje potrošnje	DA	DA	DA
	4	Sklapanje ugovora između tržišnih i drugih energetskih subjekata	DA	DA	DA
	5	Osiguranje dovoljnih zaliha plina	DA	DA	DA
	6	Ostale mjere koje doprinose sigurnosti opskrbe	Energetski subjekti koordinirano s Kriznim timom	Energetski subjekti koordinirano s Kriznim timom	DA
MSU/TRŽIŠNE	1	Maksimalno povećanje proizvodnje prirodnog plina	NE / -	NE / -	DA
	2	Povećanje uvoza prirodnog plina	NE / -	NE / -	DA
	3	Maksimalno povećanje plina iz skladišta	NE / -	NE / -	DA
	4	Korištenje zaku pljenih kapaciteta transportnog sustava	NE / -	NE / -	DA
	5	Obvezno sklapanje ugovora korisnika terminala za UPP sa zajamčeni opskrbljivačem	NE / -	NE / -	DA
	6	Obvezno korištenje električne energije iz izvora koji nisu prirodni plin	NE / -	NE / -	DA
	7	Obvezan prelazak na drugo gorivo	NE / -	NE / -	DA
	8	Obvezna uporaba ugovora s mogućnosti prekida, ako nisu u potpunosti iskorišteni u sklopu tržišnih mjera	NE / -	NE / -	DA
	9	Smanjenje ili obustava isporuke – od 1. do 11. stupanj	NE / -	NE / -	DA
	10	Obvezno smanjenje ili obustava isporuke prirodnog plina	NE / -	NE / -	DA
	11	Ograničavanje izvoza prirodnog plina	NE / -	NE / -	DA
	12	Obavezno sklapanje ugovora o suradnji među energetskim subjektima u skladu s sporazumima	NE / -	NE / -	DA

4.3. Kriteriji i način određivanja dovoljne količine prirodnog plina za osiguranje pouzdane opskrbe prirodnim plinom

Dovoljne količine prirodnog plina za osiguranje pouzdane opskrbe prirodnim plinom kupaca, osim zaštićenih kupaca, su one količine prirodnog plina koje opskrbljivači plinom ugovore na godišnjoj razini s kupcima.

Dovoljne količine prirodnog plina za osiguranje pouzdane opskrbe prirodnim plinom zaštićenih kupaca su one količine prirodnog plina koje opskrbljivači plinom ugovore sa zaštićenim kupcima, kao i dovoljne količine prirodnog plina i u slučaju:

a) djelomičnog poremećaja u opskrbi prirodnim plinom koji uzrokuje smanjenje uvoza prirodnog plina u Republiku Hrvatsku i smanjenje proizvodnje domaćeg prirodnog plina do 20 %, u trajanju od 30 dana

b) ekstremno niskih srednjih dnevnih temperatura zraka u petodnevnom razdoblju, prema izračunu Državnoga hidrometeorološkog zavoda, u razdoblju od 1. prosinca do 1. ožujka

c) razdoblja izuzetno velike potražnje za prirodnim plinom tijekom razdoblja najjačih hladnoća koje se prema statistikama javljaju svakih 20 godina

d) razdoblja dugotrajnog prekida opskrbe iz Rusije za Europsku uniju sukladno regionalnim projekcijama koje uzrokuje nedostatak plina na tržištu Europske unije.

Energetski subjekt koji je opskrbljivač plinom zaštićenog kupca, dužan je osigurati dovoljne količine prirodnog plina za osiguranje pouzdane opskrbe prirodnim plinom zaštićenih kupaca te Ministarstvu dostaviti do 1. kolovoza tekuće godine za narednu godinu procjenu potrošnje prirodnog plina za osiguranje pouzdane opskrbe prirodnim plinom zaštićenih kupaca koje opskrbljuje plinom.

Energetski subjekt koji je zajamčeni opskrbljivač, odnosno energetski subjekt koji je opskrbljivač plinom zaštićenog kupca, dužan je Ministarstvu dostaviti do 1. kolovoza tekuće godine za narednu godinu procjenu potrošnje prirodnog plina za osiguranje pouzdane opskrbe prirodnim plinom zaštićenih kupaca na distribucijskim područjima na kojima pruža zajamčenu opskrbu.

Opskrbljivači plinom dužni su dostavljati operatoru plinskog sustava na koji su priključeni kupci koje opskrbljuju plinom minimalno jednom godišnje ili tijekom promjene opskrbljivača, podatke o:

- mogućnosti ušteda potrošnje plina za naredno razdoblje, iskazano po stupnju smanjenja ili obustave opskrbe plinom po kategoriji kupaca i specifikaciji za sve kupce, posebice kupce od posebnog značaja i zaštićene kupce
- mjere prelaska na druga goriva
- mjere vezane uz ugovore s mogućnošću prekida potrošnje plina (eng. *interruptible contract*)
- količine plina za tehnološke i tehničke minimume.

Kupci od posebnog značaja su kupci koji pružaju usluge kojima se osiguravaju nezamjenjivi uvjeti života i rada građana, gospodarskih i drugih subjekata (primjerice: pekare, javne kuhinje, bolnice, krematorij i dr.), dok su kupci s posebno osjetljivim tehnološkim i/ili proizvodnim procesom oni kupci kojima obustava isporuke prirodnog plina bez provođenja određenih sigurnosnih procedura u vremenskom razdoblju potrebnom za zaustavljanje postrojenja može izazvati materijalnu štetu na postrojenju.

Tehnološki minimum je količina prirodnog plina potrebna za održavanje minimalne proizvodnje, a tehnički minimum je količina prirodnog plina minimalno potrebna za očuvanje tehničkih karakteristika postrojenja, a koje ne uključuju količine prirodnog plina za proizvodnju.

4.4. Obveza izrade plana za krizna stanja

Radi postupanja u kriznom stanju proizvođač plina, operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator terminala za UPP i operator sustava skladišta dužni su izraditi plan za krizna stanja, svaki u svojoj djelatnosti, koji, između ostalog, mora sadržavati sljedeće:

- način provedbe mjera za otklanjanje kriznog stanja propisanih Uredbom (EU) 2017/1938, planirane uštede količine prirodnog plina za svaki od stupnjeva propisanih u članku 6. Uredbe (EU) 2017/1938

- postupak i vremenski slijed smanjenja i/ili obustave isporuke prirodnog plina kupcima s posebno osjetljivim tehnološkim i/ili proizvodnim procesom

- način komuniciranja između energetske subjektata
- odgovornu osobu za provedbu plana za krizna stanja
- obavještanje kupaca o provedbi mjera za otklanjanje kriznog stanja
- izvještanje Ministarstva, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i javnosti o provedbi mjera za otklanjanje kriznog stanja

- izvještanje operatora transportnog sustava o provedbi mjera za otklanjanje kriznog stanja u svrhu upravljanja plinskim sustavom u slučaju proglašenja kriznog stanja.

Radi izrade plana za krizna stanja operatora sustava, zaštićeni kupci, osim kućanstava, dužni su na zahtjev svog opskrbljivača plinom najkasnije do 1. lipnja tekuće godine dostaviti podatke o procjeni potrošnje u redovnim uvjetima. Kupci s posebno osjetljivim tehnološkim i/ili proizvodnim procesom, dužni su uz podatke o procjeni potrošnje u redovnim uvjetima dostaviti i podatke o procijenjenoj potrošnji u tehnološkom i tehničkom minimumu potrošnje plina, raspoloživosti zamjenskog goriva i vremenu potrebnom za smanjenje potrošnje i vremenu potrebnom za prestanak potrošnje.

Radi izrade plana za krizna stanja operatora distribucijskog sustava, opskrbljivač plinom kupaca priključenih na distribucijski sustav, dužan je do 1. srpnja tekuće godine dostaviti operatoru distribucijskog sustava podatke o strukturi potrošnje i mogućim uštedama iskazanim po stupnju smanjenja ili obustave opskrbe prirodnim plinom, a sukladno podacima koje zahtijeva operator distribucijskog sustava.

Radi izrade plana za krizna stanja operatora transportnog sustava, krajnji kupci priključeni izravno na transportni sustav i operatori distribucijskih sustava, dužni su do 15. srpnja tekuće godine dostaviti operatoru transportnog sustava podatke o strukturi potrošnje kupaca i mogućim uštedama iskazanim po stupnju smanjenja ili obustave opskrbe prirodnim plinom, a sukladno podacima koje zahtijeva operator transportnog sustava.

Proizvođač plina, operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator terminala za UPP i operator sustava skladišta plina dužni su do 1. kolovoza tekuće godine dostaviti ministru na odobrenje svoje planove za krizna stanja za narednu plinsku godinu.

Ministarstvo odobrava planove za krizna stanja do 30. rujna tekuće godine. Ukoliko Ministarstvo ne dostavi svoje primjedbe na pojedini Plan za krizna stanja, isti će se smatrati odobrenim.

5. MJERE KOJE SE DONOSE ZA SVAKU KRIZNU RAZINU

5.1. Mjere sigurnosti opskrbe plinom koje se temelje na tržišnim principima

Mjere za osiguranje pouzdane i učinkovite opskrbe prirodnim plinom koje se temelje na tržišnim principima su:

- razvoj domaće proizvodnje prirodnog plina
- diversifikacija izvora opskrbe prirodnim plinom
- dugoročni ugovori o dobavi prirodnog plina izvan Republike Hrvatske

- ulaganja u infrastrukturu za uvoz prirodnog plina – terminal za ukapljeni prirodni plin i transportne plinovode

- povezivanje transportnog sustava Republike Hrvatske s transportnim sustavima susjednih država

- osiguranje dovoljnih skladišnih kapaciteta prirodnog plina na teritoriju Republike Hrvatske

- osiguranje dovoljnih količina uskladištenog plina za pokrivanje potražnje u uvjetima povećane potrošnje

- osiguranje kapaciteta plinskog sustava na teritoriju Republike Hrvatske kojim se omogućava dobava prirodnog plina za sve kupce na teritoriju Republike Hrvatske

- poticanje razvoja kategorije kupaca prirodnog plina kojim u određenim uvjetima i vremenskim razdobljima može biti obustavljena opskrba prirodnim plinom

- poticanje razvoja kategorije kupaca koji posjeduju operativne zalihe odnosno spremnike za vršnu potrošnju prirodnog plin u obliku spremnika stlačenog prirodnog plina ili ukapljenog naftnog plina

- poticanje razvoja kategorije kupaca kojima u određenim uvjetima i vremenskim razdobljima, umjesto prirodnog plina, mogu koristiti zamjenska goriva

- suradnja između operatora transportnog sustava Republike Hrvatske s operatorima transportnih sustava susjednih država radi usklađenog transporta prirodnog plina

- usklađenje aktivnosti između operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava i operatora sustava skladišta plina

- sklapanje ugovora između opskrbljivača i kupaca za fleksibilnu i/ili prekidivu opskrbu

- razvijanje likvidnog tržišta plina u Republici Hrvatskoj.

Sudionici na tržištu plina dužni su u svojim planovima razvoja i poslovnim planovima planirati mjere za osiguranje pouzdane i učinkovite opskrbe prirodnim plinom.

5.2. Rano upozoravanje

5.2.1. Rano upozoravanje – Uvjeti proglašenja i mjere provedbe

Razina kriznog stanja ranog upozoravanja nastaje kada postoje konkretne, ozbiljne i pouzdane informacije da bi mogao nastupiti događaj koji može rezultirati značajnim pogoršanjem stanja opskrbe i koji može izazvati aktiviranje razine uzbunjivanja ili razine izvanrednog stanja; razina ranog upozoravanja može se aktivirati mehanizmom ranog upozoravanja.

Mjere koje se primjenjuju u ovoj razini kriznog stanja su sljedeće:

1. dobrovoljni prelazak na drugo gorivo

2. dobrovoljno povećanje uvoza prirodnog plina

3. preporuke za smanjenje potrošnje

4. sklapanje dodatnih ugovora ili dopuna postojećih između tržišnih sudionika i

5. osiguranje dovoljnih zaliha plina

6. davanje prioriteta prilikom izrade godišnjeg rasporeda usluga korisniku terminala koji opskrbljuje zajamčenog opskrbljivača, te je ujedno voditelj bilančne skupine čiji je neposredni član zajamčeni opskrbljivač

7. osiguranje iskorištenosti kapaciteta ukapljenog prirodnog plina i dovoljne količine ukapljenog prirodnog plina u spremnicima FSRU-a u slučaju poremećaja isporuke prirodnog plina kopnenim putem i

8. ostale mjere koje doprinose sigurnosti opskrbe – energetske subjekti mogu ostvariti na dobrovoljnoj osnovi.

Primjena bilo koje gore navedene mjere ne smije utjecati na ugovoreni tranzit kroz plinski sustav Republike Hrvatske, niti može isti ograničavati ili reducirati.

5.2.2. Dužnosti državnih tijela

U uvjetima krizne razine ranog upozoravanja, dužnosti državnih tijela i tijela s javnim ovlastima te sudionika na tržištu plina su dana u ovom poglavlju kako slijedi:

a) Vlada Republike Hrvatske

– donosi odluku o imenovanju članova kriznog tima i njihovih zamjenika

– donosi odluke o osiguranju zaliha plina na teritoriju Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva i kriznog tima

– donosi smjernice za dobrovoljnu uštedu energije

b) Ministar

– predlaže članove kriznog tima Vladi Republike Hrvatske

– saziva krizni tim

– rukovodi radom kriznog tima

– proglašava kriznu razinu rano upozoravanje, odnosno ukidanje iste i obrazlaže razloge koji su doveli do iste

– informira Europsku komisiju o poduzetim mjerama

– komunicira i koordinira aktivnosti s tijelima Europske unije vezano uz sigurnost opskrbe

– komunicira i koordinira aktivnosti s ministrima nadležnim za energetiku susjednih zemalja

– predlaže Vladi Republike Hrvatske donošenje odluke o osiguranju zaliha plina,

– komunicira i izvještava ministra nadležnog za vanjske i europske poslove o aktivnostima vezano uz sigurnost opskrbe

c) Ministarstvo

– predlaže i poduzima mjere za otklanjanje stanja ranog upozoravanja

– provodi, nadzire i koordinira ovaj Plan intervencije

– nadzire provedbu mjera za otklanjanje kriznog stanja

– osigurava pravilno i pravovremeno informiranje javnosti

– podnosi izvješće o provedenim mjerama Vladi Republike Hrvatske

– koordinira aktivnosti između energetske subjekata i sudionika na tržišta plina

– daje nalog, na prijedlog kriznog tima, energetskim subjektima za postupanje u pojedinima razinama kriznog stanja

d) Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA)

– sudjeluje u radu kriznog tima

– savjetuje krizni tim o regulatornim pitanjima, a osobito o pitanjima usklađenosti pojedinih mjera i aktivnosti s nacionalnim i europskim regulatornim okvirom

– temeljem podataka od tržišnih sudionika dostavlja informacije kriznom timu primjenjujući zaštitu tajnosti osjetljivih komercijalnih podataka.

– prati stanje na tržištu plina

e) Krizni tim

– predlaže ministru proglašenje ranog upozorenja, odnosno ukidanje ranog upozorenja i obrazlaže razloge za isto

– predlaže ministru mjere za otklanjanje stanja ranog upozorenja i njihovom opsegu

– predlaže ministru izdavanje naloga energetskim subjektima za postupanje u ovoj razini kriznog stanja

– predlaže Ministarstvu predlaganje Vladi Republike Hrvatske donošenje odluke o osiguranju zaliha plina na teritoriju Republike Hrvatske.

5.2.3. Dužnosti sudionika na tržištu plina

U uvjetima razine ranog upozoravanja, dužnosti sudionika na tržištu plina su sljedeća:

a) Proizvođač prirodnog plina

– informira Ministarstvo o trenutnim uvjetima proizvodnje plina

– informira Ministarstvo o mogućnostima za povećanu proizvodnju plina koje ne utječu negativno na proizvodnju plina

– provodi mjere sukladno nalogu Ministarstva

b) Operator transportnog sustava

– informira Ministarstvo o uvjetima u transportnom sustavu

– informira Ministarstvo o provedbi donesenih mjera ranog upozorenja iz svoje nadležnosti

– komunicira s operatorima distribucijskog sustava, voditeljima bilančnih skupina i krajnjim kupcima na transportnom sustavu

– provodi mjere, sukladno nalogu Ministarstva

– provjerava mogućnosti ustupanja neiskorištenih kapaciteta transportnog sustava opskrbljivača da ustupi drugim opskrbljivačima

– redovno ažurira podatke potrebne za provedbu plana za krizna stanja operatora transportnog sustava i

– na zahtjev Ministarstva dostavlja podatke potrebne za osiguravanje provedbe mjera

c) Operator sustava skladišta plina

– informira Ministarstvo, odnosno, na zahtjev, krizni tim o stanju zaliha plina u sustavu skladišta

– na zahtjev Ministarstva dostavlja podatke potrebne za osiguravanje provedbe mjera te u suradnji s korisnicima skladišnog sustava analizira korištenje sustava skladišta plina i predlaže mjere boljeg korištenja (u okviru mjere 4. točke 5.2.1. ovoga Plana intervencije)

– provjerava mogućnosti ustupanja neiskorištenih ugovorenih kapaciteta opskrbljivača i/ili trgovaca drugim opskrbljivačima (u okviru mjere 4. točke 5.2.1. ovoga Plana intervencije) i

– provodi mjere vezane uz skladište plina, sukladno nalogu Ministarstva

d) Operator plinskog distribucijskog sustava

– informira Ministarstvo o stanju i uvjetima u distribucijskom sustavu

– redovno ažurira podatke potrebne za provedbu Plana za krizna stanja operatora distribucijskog sustava i

– na zahtjev Ministarstva dostavlja podatke potrebne za osiguravanje provedbe mjera

– provodi mjere sukladno nalogu kriznog tima, odnosno Ministarstva

e) Operator terminala za ukapljeni prirodni plin (u dajanjem tekstu: terminal za UPP)

– informira Ministarstvo o stanju i uvjetima na terminalu za UPP

– informira Ministarstvo i po potrebi krizni tim o mjesečnom rasporedu kapaciteta terminala i rasporedu dolazaka brodova za prijevoz UPP-a

– provjerava mogućnosti ustupanja neiskorištenih ugovorenih kapaciteta opskrbljivača i / ili trgovaca drugim opskrbljivačima (u okviru mjere 4. točke 5.2.1. ovoga Plana intervencije)

– u suradnji s korisnicima terminala za UPP analizira korištenje i predlaže mjere boljeg korištenja kapaciteta terminala (u okviru mjere 6. točke 5.2.1. ovoga Plana intervencije)

– omogućava izmjenu mjesečnog rasporeda usluga terminala za UPP, uzimajući u obzir da brodovi za prijevoz UPP-a mogu doći i prije dostizanja minimalne operativne razine UPP-a u spremnicima (u okviru mjere 7. točke 5.2.1. ovoga Plana intervencije)

– provodi mjere, sukladno nalogu Ministarstva

f) Opskrbljivač plinom, opskrbljivač u obvezi javne usluge, zajamčeni opskrbljivač i voditelj bilančne skupine

– informira Ministarstvo o okolnostima opskrbe plinom

– provodi mjere, sukladno nalogu Ministarstva

– provjerava mogućnosti povećanja uvoza plina

– aktivno sudjeluje u korištenju svih dijelova plinskog sustava i međusobno dogovaraju korištenje svih dijelova plinskog sustava kako bi se povećala iskoristivost za povećanje razine sigurnosti opskrbe plinom

– dostavlja dnevne, trodnevne i tjedne planove raspoloživih i potrebnih količina plina operatoru sustava na kojem se nalaze njegovi kupci plina odnosno članovi bilančne skupine, ako ih operator sustava to zatraži

– aktivno sudjeluju kod ostalih korisnika mreže da se sve mjere primjene na dobrovoljnoj osnovi (u okviru mjere 6. točke 5.2.1. ovoga Plana intervencije)

g) Operator tržišta plina

– sudjeluje u radu kriznog tima

– provodi mjere sukladno nalogu Ministarstva

h) Krajnji kupac na transportnom sustavu

– održava normalnu potrošnju

– analizira mogućnost primijene mjera 1. i 3. točke 5.2.1. ovoga Plana intervencije temeljem informacija koje dobiva od opskrbljivača plinom

– kod mjere 6. točke 5.2.1. ovoga Plana intervencije, temeljem informacija od opskrbljivača plinom, odlučuje o dobrovoljnom sudjelovanju u mjerama

– dostavlja dnevna i tjedna predviđanja preuzimanja plina, ukoliko ih zatraži operator transportnog ili njegov opskrbljivač

– kupac koji nije zaštićeni kupac priprema i redovno ažurira mjesečne planove o mogućim dobrovoljnim i obveznim uštedama u potrošnji plina za naredno tromjesečno razdoblje.

5.2.4. Očekivani ishodi poduzetih mjera za otklanjanje kriznog stanja ranog upozoravanja

Od prethodno opisanih mjera i postupaka pojedinih sudionika na tržištu plina, poduzetih tijekom faze ranog upozoravanja, s ciljem

izbjegavanja ili umanjenja negativnih utjecaja poremećaja u opskrbi plinom, ako se ne pojavi dodatni rizik u poremećaju, očekuje se postizanje sljedećih ishoda:

– sigurnost opskrbe plinom svih kupaca je zajamčena

– nije narušeno tržišno natjecanje ni pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina

– lanci opskrbe koji su ključni za društvo nisu ugroženi

– odnos ponude i potražnje na plinskom tržištu je uravnotežen

– utvrđene su mjere i koraci u postupanju za slučaj nastupa više razine uzbunjivanja

– utvrđeni su okvirni planovi o mogućim dobrovoljnim uštedama u potrošnji plina za naredno razdoblje

– utvrđeni su planovi o mogućim obveznim uštedama u potrošnji plina za naredno razdoblje, kojima bi se osiguralo da ne dođe do potencijalne dugotrajne štete na industrijskim postrojenjima ili poremećaju u lancima opskrbe.

5.3. Razina uzbunjivanja

5.3.1. Uvjeti proglašenja i mjere provedbe

Razina kriznog stanja uzbunjivanja nastaje kada se pojavi poremećaj u opskrbi ili iznimno visoka potražnja za plinom koja rezultira značajnim pogoršanjem stanja opskrbe, ali tržište se još uvijek može nositi s tim poremećajem odnosno potražnjom bez oslanjanja na netržišne mjere. U ovoj razini uzbunjivanja mogu se primijeniti sve mjere iz stupnja ranog upozoravanja.

Primjena bilo koje mjere ne smije utjecati na ugovoreni tranzit kroz plinski sustav Republike Hrvatske, niti može isti ograničavati ili reducirati.

5.3.2. Dužnosti državnih tijela

U uvjetima krizne razine uzbunjivanja, dužnosti državnih tijela, i tijela s javnim ovlastima te sudionika na tržištu plina, su osim gore navedenih za stupnja ranog upozoravanja sljedeća:

a) Vlada Republike Hrvatske

– donosi, na prijedlog ministra, odluke o organizaciji rada, uredovnom vremenu ili neradnim danima u radnom prostoru za državne i javne službe

– donosi, na prijedlog ministra posebne uvjete obavljanja energetskih djelatnosti

b) Ministar

– proglašava uzbunjivanje, odnosno ukidanje istoga i obrazlaže razloge, koji su doveli do istog

– predlaže Vladi Republike Hrvatske posebne uvjete obavljanja energetskih djelatnosti

c) Ministarstvo

– predlaže i poduzima mjere za otklanjanje kriznog stanja razine uzbunjivanja

– nadzire provedbu mjera za otklanjanje razine uzbunjivanja

d) Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA)

– na poziv kriznog tima, pribavlja podatke o uvjetima i okolnostima vezanim uz poslovne sporazume energetskih subjekata, te daje informacije kriznom timu primjenjujući zaštitu tajnosti osjetljivih komercijalnih podataka

e) Krizni tim

– predlaže ministru posebne uvjete obavljanja energetskih djelatnosti

– predlaže ministru proglašavanje razine uzbunjivanja, odnosno ukidanja istoga

f) Dužnosti sudionika na tržištu plina

Dužnosti sudionika na tržištu plina u uvjetima razine uzbunjivanja su identične dužnostima u ranom upozoravanju, osim što su sudionici na tržištu plina dužni, dostavljati informacije Ministarstvu, najmanje jednom u dva tjedna.

Dodatno, krajnji kupci na distribucijskom sustavu dužni su tijekom razine uzbunjivanja provoditi odluke o uredovnom vremenu, organizaciji rada ili neradnim danima u radnom prostoru.

5.3.3. Očekivani ishodi poduzetih mjera za otklanjanje kriznog stanja uzbunjivanja

Od prethodno opisanih mjera i postupaka pojedinih sudionika poduzetih tijekom krizne razine uzbunjivanja s ciljem izbjegavanja ili umanjenja negativnih utjecaja poremećaja u opskrbi plinom, ukoliko se ne pojavi dodatni rizik u poremećaju, očekuje se postizanje sljedećih ishoda:

- sigurnost opskrbe plinom svih zaštićenih kupaca je zajamčena
- nije narušeno tržišno natjecanje ni pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina
- lanci opskrbe koji su ključni za društvo nisu ugroženi
- odnos ponude i potražnje na plinskom tržištu je uravnotežen
- dobrovoljne uštede u potrošnji plina odražavaju se u smanjenju potrošnje energije
- utvrđene su mjere i koraci u postupanju za slučaj nastupa više razine kriznog stanja, odnosno izvanrednog stanja
- utvrđeni su planovi i hodogrami za moguću obveznu uštedu u potrošnji plina za naredno razdoblje, a kojima ne bi došlo do potencijalne dugotrajne štete na industrijskim postrojenjima ili poremećaju u lancima opskrbe.

5.4. Razina izvanrednog stanja

Člankom 5. stavkom 10. Zakona o tržištu plina (»Narodne novine«, br. 18/18. i 23/20.) određeno je Ministarstvo kao tijelo odgovorno za praćenje odnosa između ponude i potražnje na tržištu plina, izradu procjena buduće potrošnje i raspoložive ponude, planiranje izgradnje i razvoja dodatnih kapaciteta plinskog sustava te predlaganje i poduzimanje mjera u slučaju proglašenja kriznog stanja, obvezu dostavljanja detaljne ocjene izvanrednog stanja i učinkovitosti provedenih mjera nakon izvanrednog stanja.

5.4.1. Uvjeti proglašenja i mjere provedbe

Izvanredno stanje proglašava Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministra, u slučaju iznimno visoke potražnje za plinom, znatnog poremećaja u opskrbi ili drugog znatnog pogoršanja stanja opskrbe plinom te u slučaju da su provedene sve relevantne tržišne mjere, ali opskrba plinom nije dostatna za zadovoljenje preostale potražnje za plinom, tako da se dodatno moraju uvesti i netržišne mjere, posebno s ciljem zaštite opskrbe plinom zaštićenih kupaca plinom u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2017/1938.

U razini izvanrednog stanja mogu se poduzeti sljedeće mjere:

1. maksimalno povećanje proizvodnje prirodnog plina
2. povećanje uvoza prirodnog plina
3. maksimalno povlačenje plina iz skladišta
4. korištenje zakupljenih kapaciteta transportnog sustava
5. obvezno sklapanje ugovora proizvođača plina i korisnika terminala za UPP-a sa zajamčenim opskrbljivačem
6. obvezno korištenje električne energije iz izvora koji ne koriste plin kao gorivo

7. obvezan prelazak na drugo gorivo

8. obvezna uporaba ugovora s mogućnosti prekida, ako nisu u potpunosti iskorišteni u sklopu tržišnih mjera

9. smanjenje ili obustava isporuke – od 1. do 11. stupanj

10. obvezno smanjenje ili obustava isporuke prirodnog plina

11. ograničavanje izvoza prirodnog plina

12. obvezno sklapanje ugovora o suradnji među energetskim subjektima susjednih država sukladno sporazumima o solidarnosti.

Operatori distribucijskog sustava dužni su izrađivati godišnje planove za izvanredno stanje te ih dostavljati osim Ministarstvu i operatoru transportnog sustava do 1. kolovoza tekuće godine.

Mjere maksimalnog povećanja proizvodnje/povećanja uvoza i maksimalnog povlačenja plina iz skladišta provode se sukladno tehničko-tehnološkim mogućnostima relevantnih plinskih sustava (sustavi proizvodnih plinovoda, transportni sustav, podzemno skladište plina i dr.), uzimajući u obzir u druge relevantne faktore poput meteoroloških prilika, raspoloživost terminala za UPP-a, stanje zalihama u podzemnom skladištu plina, kapacitetu povlačenja, mogućnosti proizvodnje i dr.).

Prilikom donošenja odluke o uvođenju navedenih mjera, Ministarstvo pribavlja podatke relevantnih energetskih subjekata (proizvođač plina, operator transportnog sustava, operator terminala za UPP) o uvjetima u plinskim sustavima kojima upravljaju i tehničko-tehnološkim mogućnostima provedbe mjere.

Iskorištavanje zakupljenih kapaciteta transportnog sustava na sekundarnom tržištu je obveza svakog korisnika transportnog sustava kako ne bi bilo neiskorištenog kapaciteta transportnog sustava odnosno distribucijskog sustava, u vrijeme postojanja nedostatka plina.

Mjera obveznog sklapanja ugovora između proizvođača plina i korisnika terminala za UPP sa zajamčenim opskrbljivačem uvodi se u cilju osiguranja dovoljnih količina plina potrebnih zajamčenom opskrbljivaču za opskrbu kupaca te se provodi uzimajući u obzir relevantne podatke prikupljene od sudionika na tržištu plina, na temelju zajedničkih analiza kriznog tima i Ministarstva, koje predlaže donošenje odluke o sklapanju određene vrste ugovora ministru, odnosno Vladi Republike Hrvatske.

Obvezno korištenje električne energije iz izvora koji nisu prirodni plin, obveza je vezana uz elektroenergetski sektor, na način da se maksimalno koriste obnovljivi izvori, kao i prijelaz elektrana na tekuća ili kruta goriva.

Obvezan prelazak na drugo gorivo kod krajnjih kupaca primjenjuje se na kupce na transportnom i na distribucijskom sustavu.

Obvezna uporaba ugovora s mogućnosti prekida, ako nisu u potpunosti iskorišteni u sklopu tržišnih mjera je obveza koju trebaju imati u pripremi opskrbljivači te predložiti krajnjem kupcu takav tip ugovora za krizno stanje, ukoliko smanjenje nije ugovoreno kroz standardni ugovor o opskrbi.

Obustava isporuke se postepeno uvodi (tehnoški minimum/tehnički minimum/isključivanje plina) po stupnjevima te ovisi na kojoj mreži je kupac, odnosno ovisi o tehničko-tehnološkim razlozima uzrokovanim konfiguracijom plinske mreže.

Ograničavanje izvoza prirodnog plina je mjera koja se primjenjuje u slučaju kada nastaje značajan poremećaj koji uzrokuje probleme u transportnom sustavu i to je mjera koja se primjenjuje tek kada je ugrožena sigurnost opskrbe plinom i kada je ugrožen sustav.

Obvezno sklapanje ugovora među energetskim subjektima povezanih sa sklopljenim ugovorima o sigurnosti opskrbe, odnosno

ugovorima o solidarnosti sa susjednim članicama Europske unije, a temeljem obveze o sigurnosti opskrbe.

5.4.2. Dužnosti državnih tijela

U uvjetima krizne razine izvanrednog stanja, dužnosti državnih tijela i tijela s javnim ovlastima su, uz dužnosti propisane za razinu ranog upozoravanja i uzbunjivanja, i sljedeće:

a) Vlada Republike Hrvatske

- na prijedlog ministra donosi odluku o proglašenju izvanrednog stanja i odluku o ukidanju izvanrednog stanja

- na prijedlog ministra donosi odluku o uvođenju pojedine mjere za otklanjanje izvanrednog stanja

- na prijedlog ministra donosi odluku o prestanku pojedine mjere za otklanjanje izvanrednog stanja

b) Ministar

- predlaže Vladi Republike Hrvatske donošenje odluke o proglašenju izvanrednog stanja i odluke o ukidanju izvanrednog stanja i obrazlaže razloge za donošenje

- predlaže Vladi Republike Hrvatske donošenje odluke o uvođenju pojedine mjere za otklanjanje izvanrednog stanja

- predlaže Vladi Republike Hrvatske donošenje odluke o prestanku pojedine mjere za otklanjanje izvanrednog stanja

- proglašava stupanj smanjenja, odnosno obustave isporuke plina

c) Ministarstvo

- nadzire provedbu mjera za otklanjanje razine izvanrednog stanja

- pisanim putem obavještava energetske subjekte o uvođenju mjere smanjenja ili obustave isporuke plina

- izrađuje i redovito ažurira objedinjeni popis s kontakt podacima osoba, predstavnika energetskih subjekata, koje su odgovorne za provođenje mjere smanjenja ili obustave isporuke plina te objedinjeni i ažurirani popis dostavlja operatoru transportnog sustava i operatorima distribucijskih sustava

d) Krizni tim

- predlaže ministru, proglašenje izvanrednog stanja i ukidanje izvanrednog stanja

- predlaže ministru, proglašenje višeg stupnja, odnosno ukidanje proglašenog stupnja smanjenja ili obustave isporuke plina.

e) Dužnosti sudionika na tržištu plina

U uvjetima krizne razine izvanrednog stanja, dužnosti sudionika na tržištu plina su dužnosti propisane za razinu ranog upozoravanja i uzbunjivanja.

Dodatno, krajnji kupci na transportnom sustavu, krajnji kupci na distribucijskim sustavima i svi opskrbljivači, dužni su operatoru transportnog sustava i operatorima distribucijskih sustava dostaviti podatke potrebne za provedbu mjera za otklanjanje kriznog stanja, a sukladno zahtjevu operatora te su dužni postupiti sukladno uputama operatora transportnog sustava, odnosno operatora distribucijskih sustava.

Posebne obveze u slučaju provedbe mjere smanjenja ili obustave isporuke plina, utvrđene su u poglavlju 5.4.3. ovog Plana intervencije.

5.4.3. Posebna pravila za smanjenje ili obustavu isporuke plina – od 1. do 11. stupnja

Mjera smanjenja ili obustave isporuke plina provodi se na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske o uvođenju navedene mjere.

Ministar na temelju odluke Vlade o uvođenju mjere i na prijedlog Kriznog tima proglašava pojedini stupanj smanjenja ili obustave isporuke, a ovisno o uvjetima u plinskom sustavu Republike Hrvatske.

Smanjenje ili obustava isporuke u pojedinom stupnju provodi se istovremeno i proporcionalno za sve kupce obuhvaćene mjerom u predmetnom stupnju do količina utvrđenih za predmetni stupanj, a sukladno potrebama za otklanjanje izvanrednog stanja. Smanjenje ili obustava isporuke plina kupcima s posebno osjetljivim tehnološkim i/ili proizvodnim procesom provodi se sukladno podacima koje su kupci dostavili operatoru transportnog sustava, odnosno operatorima distribucijskih sustava za potrebe izrade njihovih planova za krizna stanja.

U svrhu provođenja mjera smanjenja ili obustave isporuke plina, svi energetske subjekti su dužni Ministarstvu dostaviti ažurirane podatke o osobama odgovornima za provođenje mjera smanjenja ili obustave opskrbe prirodnog plina pojedinim kategorijama kupaca, njihove brojeve telefona, njihove brojeve mobitela i njihove mail adrese.

Ministarstvo će objedinjene ažurirane podatke o odgovornim osobama za provedbu mjere smanjenja ili obustave isporuke dostaviti operatoru transportnog sustava i operatorima distribucijskih sustava.

5.4.4. Aktivnosti tijekom provođenja mjere smanjenja ili obustave isporuke plina odvijaju se prema sljedećem hodogramu:

1. Ministarstvo dostavlja svim energetskim subjektima za plin usmenim i pisanim putem obavijest o uvođenju mjere smanjenja ili obustave isporuke plina.

2. Na prijedlog kriznog tima, ministar proglašava odgovarajući stupanj smanjenja ili obustave isporuke plina pojedinim kupcima.

3. Ministarstvo bez odlaganja pisanim putem obavještava operatora transportnog sustava o proglašenom stupnju smanjenja ili obustave isporuke plina.

4. Operator transportnog sustava o stupnju smanjenja ili obustave isporuke plina pisanim putem obavještava voditelje bilančnih skupina, operatore distribucijskih sustava, krajnje kupce na transportnom sustavu i njihove opskrbljivače.

5. Voditelji bilančnih skupina o stupnju smanjenja ili obustave isporuke plina pisanim putem obavještavaju opskrbljivače članove svoje bilančne skupine.

6. Operator distribucijskog sustava o stupnju smanjenja ili obustave isporuke plina pisanim putem obavještava opskrbljivače na distribucijskom sustavu i krajnje kupce na distribucijskom sustavu.

7. Kupac plina na kojeg se odnosi proglašeni stupanj smanjenja ili obustave isporuke plina dužan je postupiti u skladu s istim i pridržavati se uputa operatora transportnog sustava i operatora distribucijskog sustava.

8. Ukoliko se kupac plina izravno priključen na transportni sustav ne pridržava uputa operatora transportnog sustava, operator transportnog sustava može mu djelomično ograničiti ili obustaviti isporuku plina uz prethodnu pisanu obavijest kupcu i njegovom opskrbljivaču o vremenu u kojem će poduzeti te aktivnosti. O istome operator transportnog sustava dužan je odmah, pisanim putem, obavijestiti Ministarstvo.

9. Ukoliko se kupac plina izravno priključen na distribucijski sustav ne pridržava uputa operatora distribucijskog sustava, operator distribucijskog sustava može mu djelomično ograničiti ili obustaviti isporuku plina uz prethodnu pisanu obavijest kupcu i njegovom opskrbljivaču o vremenu u kojem će poduzeti te aktivnosti. O istome operator distribucijskog sustava dužan je odmah, pisanim putem, obavijestiti Ministarstvo.

10. Operator transportnog sustava pisanim putem obavještava Ministarstvo o provedenim mjerama na transportnom sustavu i postignutim učincima.

11. Operatori distribucijskih sustava pisanim putem obavještavaju Ministarstvo i operatora transportnog sustava o provedenim mjerama na distribucijskim sustavima i postignutim učincima.

12. Ministarstvo analizira zaprimljene podatke u suradnji s križnim timom i ovisno o postignutim rezultatima, predlaže ministru proglašenje višeg stupnja, odnosno ukidanje proglašenog stupnja smanjenja ili obustave isporuke plina.

13. O odluci o proglašenju višeg stupnja, odnosno ukidanje proglašenog stupnja smanjenja ili obustave isporuke plina, Ministarstvo bez odlaganja obavještava operatora transportnog sustava.

Smanjenje ili obustava isporuke plina provodi se u najkraćem mogućem roku nakon proglašenja pojedinog stupnja, prema sljedećem redoslijedu:

1. stupanj

– smanjuje se isporuka prirodnog plina kupcu izravno priključenom na transportni sustav HEP – Proizvodnja d.o.o., Zagreb do 770.000 kWh/h, na količinu dostatnu za rad kogeneracijskih postrojenja u kojima se, u zajedničkom sustavu proizvodi električna i toplinska energija za daljinsko grijanje koja pokriva potrošače na toplinskom sustavu

– smanjuje se isporuka prirodnog plina kupcu izravno priključenom na transportni sustav Petrokemija d.d., Kutina na 600.000 kWh/h

– smanjuje se isporuka prirodnog plina rafinerijama nafte kupca izravno priključenog na transportni sustav INA – Industrija nafte d.d., Zagreb, na 185.000 kWh/h.

2. stupanj

– smanjuje se isporuka prirodnog plina kupcu izravno priključenom na transportni sustav Petrokemija d.d., Kutina na 140.000 kWh/h

– smanjuje se isporuka prirodnog plina rafinerijama nafte kupca izravno priključenog na transportni sustav INA – Industrija nafte d.d., Zagreb na tehnički minimum

– smanjuje se isporuka prirodnog plina ostalim kupcima izravno priključenim na transportni sustav na tehnološki minimum.

3. stupanj

– obustavlja se isporuka prirodnog plina kupcima priključenim na transportni sustav koji raspoložu zamjenskim gorivom u opsegu raspoloživosti zamjenskog goriva.

4. stupanj

– smanjuje se isporuka prirodnog plina kupcu izravno priključenom na transportni sustav HEP – Proizvodnja d.o.o., Zagreb do 32.000 m³/h, na količinu dostatnu za potrebe opskrbe plinom zaštićenih kupaca toplinskom energijom

– smanjuje se isporuka prirodnog plina kupcu izravno priključenom na transportni sustav Petrokemija d.d., Kutina, na tehnički minimum

– smanjuje se isporuka prirodnog plina ostalim kupcima izravno priključenim na transportni sustav na tehnički minimum.

5. stupanj

– obustavlja se isporuka prirodnog plina kupcima priključenim na distribucijski sustav koji raspoložu zamjenskim gorivom u opsegu raspoloživosti zamjenskog goriva, osim zaštićenim kupcima.

6. stupanj

– obustavlja se isporuka prirodnog plina kupcima priključenim na distribucijski sustav koji obavljaju neproizvodnu djelatnost, osim zaštićenim kupcima i kupcima od posebnog značaja.

7. stupanj

– smanjuje se isporuka prirodnog plina kupcima priključenim na distribucijski sustav koji obavljaju proizvodnu djelatnost na tehnološki minimum, osim zaštićenim kupcima i kupcima od posebnog značaja

8. stupanj

– smanjuje se isporuka prirodnog plina kupcima priključenim na distribucijski sustav koji obavljaju proizvodnu djelatnost na tehnički minimum, osim zaštićenim kupcima i kupcima od posebnog značaja.

9. stupanj

– obustavlja se isporuka prirodnog plina kupcima izravno priključenim na transportni sustav, osim kupca Hrvatske elektroprivrede d.d., Zagreb

– obustavlja se isporuka kupcima priključenim na distribucijski sustav koji obavljaju proizvodnu djelatnost, osim zaštićenim kupcima i kupcima od posebnog značaja.

10. stupanj

– obustavlja se isporuka prirodnog plina kupcima koji pružaju usluge kojima se osiguravaju nezamjenjivi uvjeti života i rada građana, gospodarskih i drugih subjekata, osim zaštićenim kupcima.

11. stupanj

– smanjuje se isporuka prirodnog plina Hrvatskoj elektroprivredi d.d., Zagreb i zaštićenim kupcima do razine na kojoj se osigurava opstojnost plinskog sustava.

6. POSEBNE MJERE ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU I CENTRALNE TOPLINSKE SUSTAVE

6.1. Sustavi toplinskog grijanja

Uredba o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom (»Narodne novine«, broj 65/15.) definira zaštićene kupce u Republici Hrvatskoj. Korisnici centralnog toplinskog sustava (u daljnjem tekstu: CTS) koji nemaju zamjensko gorivo smatraju se zaštićeni kupci. Smanjenje opskrbe plinom CTS-ova uzrokovalo bi smanjenu proizvodnju toplinske energije, a posredno tome i smanjenu opskrbu toplinsku energiju svih kupaca. Smanjenje opskrbe toplinskom energijom utjecalo bi na porast potrošnje električne energije za potrebe grijanja te bi se na taj način mogla smanjiti sigurnost rada dijelova elektroenergetskog sustava gdje se odvija grijanje preko CTS-ova. Kratkotrajno ograničenje opskrbe plinom CTS-ova moglo bi se pokriti proizvodnjom toplinske energije iz zamjenskih goriva (loživog ulja, biomasa). Uštede na plinu može se postići smanjenjem temperature prolaza u CTS-ovima, što bi uzrokovalo nižu temperaturu grijanja krajnjih kupaca kao što je i predviđeno u Smjernicama.

6.2. Opskrba električnom energijom proizvedenom iz plina

U elektroenergetskom sustavu Republike Hrvatske proizvodnja iz termoelektrana u ukupnoj potrošnji ima značajan udio, posebice u vremenima nepovoljnih hidroloških okolnosti. Smanjenom opskrbom plinom termoelektrana, smanjuje se proizvodnja električne energije, povećava se ovisnost o uvozu električne energije te se smanjuje regulacijska rezerva koja je nužna za održavanje stabilnosti elektroenergetskog sustava. Kratkotrajno smanjenje opskrbe plinom termoelektrana može se riješiti pojačanom proizvodnjom hidroelektrana (ako su povoljne hidrološke okolnosti) te dodatnom proizvodnjom termoelektrana na loživo ulje u starijim, manje efikasnim elektranama.

Uštede električne energije mogu se postići racionalizacijom ne nužno potrošnje električne energije (hlađenje, grijanje, rasvjeta). Pored učestale operativne razmjene informacija između operatora elektroenergetske mreže i operatora transportnog sustava, nužna je također umreženost i razmjena informacija između navedenih operatora i centara proizvodnje električne i toplinske energije. Sinergija u vođenju i upravljanju domicilnih energetske sustava treba biti utemeljena na regionalnoj koordinaciji mrežnih operatora elektroenergetskog i plinskog sustava. Unapređenje sigurnosti pogona višerazinske operativne (dispečerske) energetske strukture uz redundantnost, mogućnost uspostave rezervnih centara za vođenje u iznimnim (kriznim) situacijama.

Sukladno člancima 2. i 3. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1854 o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije Republika Hrvatska, u razdoblju između 1. prosinca 2022. i 31. ožujka 2023., nastojat će provesti mjere za smanjenje svoje ukupne mjesečne bruto potrošnje električne energije za 10 % u usporedbi s prosjekom bruto potrošnje električne energije, te smanjenje bruto potrošnje električne energije tijekom utvrđenih vršnih sati koje iznosi najmanje 5 % u prosjeku po satu. Provođenjem mjera za smanjenje bruto potrošnje električne energije u Republici Hrvatskoj unutar razdoblja između 1. prosinca 2022. i 31. ožujka 2023. moguće je izravno utjecati na smanjenje troškova proizvodnje i nabave, te posljedično na smanjenje tehničkih gubitaka u prijenosu i distribuciji električne energije.

Snižanjem temperature grijanja poslovnih i stambenih prostora, vremenskom prolongacijom potrošnje upravljivih trošila kod većih potrošača (rashladne komore, infrastrukturna pumpna postrojenja, sušare) uključujući i vremensko redefiniranje angažiranosti crpnih stanica i reverzibilnih elektrana te angažiranosti pumpi u centralnim toplinskim sustavima, moguće je doprinijeti uštedama u potrošnji električne energije te posljedično i »peglanju« dnevnih dijagrama opterećenja. Smanjenjem vršnih opterećenja i smanjenjem potreba u sustavu, posljedično se smanjuje angažiranost vršnih elektrana, također se smanjuju gubici električne energije kod operatora distribucijskog, ali i kod operatora prijenosnog sustava. Optimizacijom angažiranosti transformacije (broj i snaga transformacije) u mreži i redefiniranjem uklopih stanja visokonaponske i sredjenaponske mreže moguće je utjecati na tokove snaga, odnosno na smanjenje gubitaka u elektroenergetskoj mreži.

7. KRIZNI TIM

Krizni tim, na prijedlog Ministarstva, imenuje Vlada Republike Hrvatske rješenjem, a čine ga:

- ministar nadležan za energetiku
- dva predstavnika Ministarstva iz područja energetike
- predstavnik Ureda predsjednika Vlade Republike Hrvatske
- predsjednik Upravnog vijeća Hrvatske energetske regulatorne agencije
- predsjednik Uprave operatora transportnog sustava
- predsjednik Uprave operatora sustava skladišta plina
- direktor operatora terminala za UPP
- predstavnik operatora distribucijskog sustava s više od 100.000 kupaca priključenih na distribucijski sustav na razini odgovorne osobe sukladno Zakonu o trgovačkim društvima
- predstavnik zajednog opskrbljivača na razini odgovorne osobe sukladno zapisu kojim se uređuju trgovačka društva
- predstavnik proizvođača prirodnog plina na razini odgovorne osobe sukladno propisu kojim se uređuju trgovačka društva
- direktor Hrvatskog operatora tržišta energije.

Na poziv ministra, kao predsjednika kriznog tima, u radu kriznog tima mogu sudjelovati i:

- predstavnici voditelja bilančnih skupina
- predstavnici trgovaca i opskrbljivača plinom.

Predsjednik kriznog tima je ministar, a zamjenik predsjednika kriznog tima je predsjednik Uprave operatora transportnog sustava.

Rješenje o imenovanju predsjednika, zamjenika predsjednika, članova i zamjenika članova kriznog tima objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Članovi kriznog tima, osim predsjednika kriznog tima, dužni su Ministarstvu predložiti svoje zamjenike.

Krizni tim odlučuje na sjednicama kriznog tima. Sjednice kriznog tima saziva i njima predsjedava predsjednik kriznog tima. Način rada i odlučivanja kriznog tima uređuje se poslovníkom o radu kriznog tima kojega usvaja krizni tim. Pripremu sjednica kriznog tima i administrativno-tehničke poslove u vezi s njegovim radom obavlja Ministarstvo.

Krizni tim saziva se na temelju pouzdane informacije o mogućem ili već prisutnom poremećaju u opskrbi prirodnim plinom informacija na razini:

- tržišta plina Europske unije
- regionalnog tržišta plina
- tržišta plina susjednih zemalja
- nacionalnog tržišta plina.

Krizni tim, na temelju svih raspoloživih informacija o stanju na tržištu plina u Republici Hrvatskoj, kao i okruženju, obavlja procjenu utjecaja konkretnih poremećaja i donosi kratkoročne mjere za umanjivanje utjecaja poremećaja na mogućnost zadovoljavanja potreba za plinom tržišta Republike Hrvatske.

Informacije o stanju koje krizni tim koristi, u cilju operativnog vođenja kriznih situacija, te prilikom odlučivanja o predlaganju proglašenja razina kriznih stanja, stupnjeva izvanrednog stanja i/ili mjerama koje se poduzimaju su:

- procjena trenutnog stanja opskrbe plinom (informacije operatora transportnog sustava, operatora sustava skladišta plina, operator terminala za UPP, uvoznika plina i proizvođača plina)
- procjena rizika opskrbe prirodnim plinom izrađenim sukladno članku 9. stavka 1. Uredbe (EU) 2017/1938
- važeći planovi za krizna stanja izrađeni od strane proizvođača plina, operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava i operatora sustava skladišta plina
- svi relevantni podaci o događajima koji mogu dovesti do poremećaja na tržištu odnosno mogu ugroziti odnosno ugrožavati stabilnost rada transportnog sustava plina.

8. ULOGE I ODGOVORNOSTI SUDIONIKA

Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o imenovanju Kriznog tima. Osim toga, Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ministra donosi odluke o uvođenju pojedinih mjera za otklanjanje kriznog stanja te proglašava izvanredno stanje.

Ministarstvo kao tijelo nadležno za sigurnost opskrbe i provedbu Uredbe (EU) 2017/1938 ima središnju ulogu te je odgovorno za predlaganje, provedbu i nadzor nad provedbom mjera za otklanjanje kriznog stanja. Ministarstvo daje naloge energetske subjektima za postupanje u pojedinim razinama kriznog stanja, koordinira njihove aktivnosti i aktivnosti ostalih sudionika na tržištu plina te osigurava pravilno i pravovremeno informiranje javnosti. Osim toga, Ministarstvo pruža administrativnu i stručnu podršku Kriznom timu.

Ministar donosi odluke o proglašenju, odnosno ukidanju razine ranog upozoravanja i uzbunjivanja te predlaže Vladi donošenje odluke o proglašenju, odnosno ukidanju izvanrednog stanja. U izvanrednom stanju, ministar predlaže Vladi donošenje odluke o uvođenju pojedine mjere za otklanjanje izvanrednog stanja, a u slučaju uvođenja mjere smanjenja ili obustave isporuke plina, donosi odluku o proglašenju pojedinog stupnja smanjenja ili obustave. Ministar je odgovoran za komunikaciju s Europskom komisijom i drugim državama članicama. Kao predsjednik Kriznog tima, saziva i predsjedava sjednicama te rukovodi radom Kriznog tima.

Krizni tim ima savjetodavnu ulogu te ministru predlaže proglašenje, odnosno ukidanje pojedine razine kriznog stanja, kao i poduzimanje pojedinih mjera za otklanjanje kriznog stanja te ga savjetuje o pitanjima sigurnosti opskrbe.

Hrvatska energetska regulatorna agencija aktivno sudjeluje u radu Kriznog tima i sukladno svojim zakonskim ovlastima nadzire postupanja i odnose između energetskih subjekata i sudionika na tržištu plina te dostavlja Ministarstvu i Kriznom timu relevantne podatke potrebne za upravljanje kriznim stanjem.

Hrvatska energetska regulatorna agencija, kao i svi energetski subjekti i sudionici na tržištu plina dužni su u slučaju proglašenja kriznog stanja ili radi sprječavanja nastanka kriznog stanja surađivati s Ministarstvom i kriznim timom i postupati sukladno nalogima Ministarstva, sukladno odredbama ovoga Plana intervencije te odlukama Vlade Republike Hrvatske.

Detaljne odgovornosti i zadaće svih dionika koji sudjeluju u provedbi aktivnosti tijekom proglašenog kriznog stanja, navedene su u poglavlju 5. ovog Plana intervencije, za svaku pojedinu razinu kriznog stanja.

9. REGIONALNA DIMENZIJA

9.1. Solidarnost među državama članicama

Uzimajući u obzir članak 13. Uredbe (EU) 2017/1938, kao i Preporuku (EU) 2018/177 Europske komisije od 2. veljače 2018. »o elementima koje treba uključiti u tehničke, pravne i financijske aranžmane između država članica za primjenu mehanizma solidarnosti na temelju članka 13. Uredbe (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća o mjerama za zaštitu sigurnosti opskrbe plinom«, te s ciljem ublažavanja učinaka krizne razine izvanrednog stanja i zaštite opskrbe plinom kupaca zaštićenih mehanizmom solidarnosti, kao i uzimajući u obzir da je potrebna solidarnost kako bi se zaštitila sigurnost opskrbe plinom u Europskoj uniji, države članice sklapaju sporazum o mjerama solidarnosti radi zaštite sigurnosti opskrbe plinom.

Sporazumom se utvrđuju tehnički, pravni i financijski aranžmani za primjenu mehanizma solidarnosti u skladu s člankom 13. stavkom 3. Uredbe (EU) 2017/1938 i u skladu s važećim nacionalnim zakonodavstvom.

U slučaju aktiviranja sporazuma, država članica koja pruža solidarnost poduzima potrebne mjere solidarnosti u svojem plinskom sustavu kako bi opskrbljivala kupce zaštićene mehanizmom solidarnosti u plinskom sustavu stranke koja podnosi zahtjev.

Obveze solidarnosti primjenjuju se podložno tehnički sigurnom i pouzdanom radu plinskog sustava države članice koja pruža solidarnost.

Mjere solidarnosti provode se dobrovoljnim mjerama na temelju ponuda sudionika na tržištu kojima se određuje cijena njihova ograničenog udjela u opskrbi ili, ako to nije dostatno, dodatnim obveznim mjerama, na temelju administrativnih mjera koje je odobrila država članica koja pruža solidarnost.

Mjera solidarnosti znači potrebna mjera u plinskom sustavu stranke dobavljača, u skladu s člankom 13. Uredbe (EU) 2017/1938, kojom je opskrba plinom kupaca koji nisu kupci zaštićeni mehanizmom solidarnosti ograničena ili obustavljena u mjeri u kojoj je to potrebno i sve dok opskrba potrošača zaštićenih mehanizmom solidarnosti državi članici koja podnosi zahtjev nije zaštićena. Mjere solidarnosti ne smiju biti štetne za funkcioniranje i sigurnost plinskih i električnih sustava uključenih država članica, kako je predviđeno člankom 13. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/1938.

Dobrovoljne mjere znače dobrovoljni odgovori sudionika na poziv stranke dobavljača da poduzme mjere na strani ponude i/ili potražnje kako bi osigurao volumen plina u zamjenu za plaćanje cijene koju je odredio sudionik na tržištu. Te mjere odgovaraju tzv. tržišnim mjerama iz članka 13. Uredbe (EU) 2017/1938.

Obvezne mjere znače administrativne mjere na strani ponude i potražnje koje država članica koja pruža solidarnost poduzima na svojem državnom području s ciljem doprinosa opskrbi plinom kupaca zaštićenih mehanizmom solidarnosti. Te mjere odgovaraju tzv. netržišnim mjerama iz članka 13. Uredbe (EU) 2017/1938.

9.2. Oblik i prijenos ponude solidarnosti

Ponuda solidarnosti uključuje sljedeće informacije:

- podatke za kontakt nadležnog tijela države članice koja pruža solidarnost
- podatke za kontakt nadležnog OTS-a države članice koja pruža solidarnost
- podatke za kontakt ugovorne stranke solidarnosti
- volumen plina u MWh/d za isporuku na interkonekcijskoj točki na dan isporuke
- transportni kapaciteti na interkonekcijskoj točki za ponuđeni volumen
- osnova ponude solidarnosti: dobrovoljne ili obvezne mjere
- troškovi mjera solidarnosti kako je opisano u članku 12. u skladu s odredbama Uredbe (EU) 2017/1938 i Preporuke (EU) 2018/177, isključujući troškove mogućih sudskih postupaka
- podatke o primateljima plaćanja, uključujući podatke o računu za poravnanje, ako je primjenjivo.

U slučaju da rok nije ispunjen, prijenos ponude solidarnosti odvija se uzimajući u obzir sva potrebna pripremna razdoblja za tržište plina. Ako nadležno tijelo države članice koja pruža solidarnost ne može dostaviti ponudu solidarnosti do kraja roka, ono odmah obavješćuje državu članicu koja podnosi zahtjev, navodeći odgovarajuće obrazloženje i dostavlja svoju ponudu što je prije moguće.

Sve ponude solidarnosti primjenjuju se uzimajući u obzir sigurnost i pouzdanost uključenih plinskih sustava, fizičko ograničenje interkonekcijske točke i njezin raspoloživi kapacitet.

9.3. Zahtjev za solidarnost

Zahtjev za solidarnost ovisi o izjavi o izvanrednoj razini u skladu s člankom 11. stavkom 1., slovom (c) Uredbe (EU) 2017/1938 i jamstvu stranke koja podnosi zahtjev da su u trenutku uvođenja zatraženih mjera solidarnosti ispunjeni preduvjeti članka 13. stavka 3. Uredbe (EU) 2017/1938.

Nadležno tijelo stranke koja podnosi zahtjev prosljeđuje zahtjev za solidarnost, kontaktnoj točki nadležnog tijela države članice koja pruža solidarnost. Nakon iscrpljivanja svih mjera utemeljenih na tržištu i svih mjera predviđenih planom intervencije, u skladu s člankom 13. stavkom 3. Uredbe (EU) 2017/1938, država članica

koja podnosi zahtjev može poslati zahtjev za solidarnost i o tome obavješuje Europsku komisiju, uključujući opis okolnosti.

Zahtjev za solidarnost sadržava sljedeće informacije:

- podatke za kontakt nadležnog tijela države članice koja podnosi zahtjev
- podatke za kontakt nadležnog operatora transportnog sustava države članice koja podnosi zahtjev
- podatke za kontakt ugovorne stranke solidarnosti
- volumen plina u MWh/d zatražena na interkonekcijskoj točki
- dan isporuke
- osiguranje
- priznavanje obveze države članice koja podnosi zahtjev da plati pošteni i brzu naknadu solidarnosti u skladu s člankom 13. stavkom 8. Uredbe (EU) 2017/1938.

U mjeri u kojoj sigurnost opskrbe plinom dopušta, zahtjev za solidarnost šalje se najmanje 20 sati prije početka dana isporuke. Odgovor na zahtjeve solidarnosti moguće je ispuniti samo u kraćem roku u slučaju krizne situacije i potrebnog pripremnog razdoblja, kako bi tržište plina moglo ponuditi ponudu solidarnosti i omogućiti takav odgovor. U tom slučaju, nadležno tijelo koje pruža solidarnost poduzima sve napore kako bi dogovorilo ponudu solidarnosti.

Zahtjev za solidarnost općenito se ograničava na plinski dan koji slijedi, nakon plinskog dana njegova podnošenja i ne prelazi taj dan. Mogu se podnijeti dodatni zahtjevi za solidarnost za naredne plinske dane s obzirom na rok od najmanje 20 sati prije početka dana isporuke. Nakon primitka zahtjeva za solidarnost, nadležno tijelo države članice koja pruža solidarnost bez odgode dostavlja potvrdu nadležnom tijelu države članice koja podnosi zahtjev.

Ako država članica koja podnosi zahtjev ne dobije potvrdu u roku od pola sata, ona nastoji kontaktirati nadležno tijelo države članice koja pruža solidarnost na bilo koji mogući način.

9.4. Ponuda solidarnosti na temelju dobrovoljnih mjera

Nakon primitka zahtjeva za solidarnost nadležno tijelo države članice koja pruža solidarnost prvo prosljeđuje ponudu solidarnosti na temelju dobrovoljnih mjera nadležnom tijelu države članice koja podnosi zahtjev, najkasnije 16 sati prije početka dana isporuke.

Ponuda solidarnosti na temelju dobrovoljnih mjera sadržava volumen plina koje nude sudionici na tržištu plina koji su spremni isporučiti plin, radi prodaje plina nadležnom tijelu stranke koja podnosi zahtjev, određivanja cijene ponuđenog plina, ograničenja svih ponuda (npr. minimalni prihvatljivi volumen) i navođenja interkonekcijske točke, kao mjesta isporuke.

Nadležno tijelo države članice koja pruža solidarnost pregledava vjerodostojnost ponuda, u slučaju ponude na temelju dobrovoljnih mjera i provjerava njihovu održivost i usklađenost s relevantnim zakonodavstvom i njegovim regulatornim aktima.

9.5. Ponuda solidarnosti na temelju obveznih mjera

Ponudu solidarnosti na temelju obveznih mjera podnosi država članica koja pruža solidarnost, ako više nema ponuda na temelju dobrovoljnih mjera koje treba podnijeti državi članici koja podnosi zahtjev.

Ponuda solidarnosti na temelju obveznih mjera podnosi se do 10 sati prije početka dana isporuke.

Ponuda solidarnosti na temelju obveznih mjera sadržava: potencijalno stvarno dostupan volumen plina, odnosno raspoloživi transportni kapaciteti, kojeg čini raspoloživi kapaciteti u vrijeme

isporuke, uzimajući u obzir tehnička ograničenja i nominirane kapacitete u trenutku ponude solidarnosti, plin za određivanje cijena, ograničenja svih ponuda (npr. minimalni prihvatljivi volumen), uključujući potreban transportni kapacitet do interkonekcijske točke, koja je mjesta isporuke u vrijeme pružanja ponude solidarnosti.

Država članica koja podnosi zahtjev, nakon primitka ponude solidarnosti na temelju obveznih mjera, odmah potvrđuje primitak ponude solidarnosti i provjerava da nijedna druga ponuda na temelju dobrovoljne mjere, koju dostave moguće države članice Europske unije, s kojima plinski sustav države članice koja podnosi zahtjev ima točku povezivanja ili je povezana plinskim sustavom treće zemlje, u skladu s člankom 13. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/1938 nije dostupna prije njezina prihvaćanja.

Ako postoje ponude solidarnosti na temelju dobrovoljnih mjera, država članica koja podnosi zahtjev, prihvaća te ponude, prije prihvaćanja bilo kakve ponude solidarnosti na temelju obveznih mjera.

Kada država članica koja podnosi zahtjev, ne primi više ponuda solidarnosti na temelju dobrovoljnih mjera, nadležno tijelo države članice koja podnosi zahtjev može prihvatiti ponude solidarnosti na temelju obveznih mjera.

9.6. Prihvaćanje ponuda solidarnosti

Nadležno tijelo države članice koja podnosi zahtjev može prihvatiti cijelu ili dio ponude solidarnosti države članice koja pruža solidarnost, u okviru ograničenja volumena plina, određivanja cijene ponuđenog plina, ograničenja svih ponuda (npr. minimalni prihvatljivi volumen) i navođenja interkonekcijske točke, kao mjesta isporuke, slanjem izjave o prijehu državi članici koja pruža solidarnost, koristeći se podacima za kontakt navedenima u ponudi solidarnosti.

Izjava o prijehu sadržava sljedeće informacije:

- podatke za kontakt nadležnog tijela države članice koja podnosi zahtjev
- podatke za kontakt nadležnog operatora transportnog sustava države članice koja podnosi zahtjev
- podatke za kontakt ugovorne stranke solidarnosti, za povlačenje plina na interkonekcijskoj točki, za isplatu, uključujući pojedinosti računa za poravnanje, ako je primjenjivo
- volumen plina u MWh/d za isporuku na interkonekcijskoj točki
- dan isporuke.

9.7. Prihvaćanje ponude solidarnosti na temelju dobrovoljnih mjera

Prihvaćanje ponude solidarnosti na temelju dobrovoljnih mjera odvija se najviše 14 sati prije početka dana isporuke.

Kako bi prihvatila ponudu solidarnosti na temelju dobrovoljnih mjera, država članica koja podnosi zahtjev odabire jednu ili više ponuda koje je podnijela ugovorna Stranka solidarnosti i dostavlja u roku izjavu o prijehu nadležnom tijelu države članice koja podnosi zahtjev.

Nadležno tijelo države članice koja pruža solidarnost odmah prosljeđuje izjavu o prijehu svojoj relevantnoj ugovornoj Stranci solidarnosti.

Kada država članica koja pruža solidarnost primi izjavu o prijehu, ugovor o kupnji i isporuci plina stupa na snagu između ugovornih Stranaka solidarnosti na temelju uvjeta iz njihovog sporazuma.

9.8. Prihvaćanje ponude solidarnosti na temelju obveznih mjera

Država članica koja podnosi zahtjev odlučuje prihvatiti cijelu ili dio ponude solidarnosti.

Prihvaćanje ponuda solidarnosti na temelju obveznih mjera odvija se samo do 7 sati prije početka dana isporuke. Ponude solidarnosti koje nisu prihvaćene u tom razdoblju istječu.

Ponude solidarnosti mogu se prihvatiti samo u roku od 2 sata od dana primitka ponude solidarnosti, u svakom slučaju, 3 sata prije početka dana isporuke. Ponude solidarnosti koje nisu prihvaćene u tom razdoblju istječu.

Kada država članica koja pruža solidarnost primi izjavu o prihvatu, ugovor o kupnji i isporuci plina stupa na snagu između ugovornih stranaka (subjekata) solidarnosti navedenih u ponudi i subjekata solidarnosti, navedenih u izjavi o prihvatu i na temelju uvjeta iz njihovog sporazuma.

Na temelju izjave o prihvatu, država članica koja pruža solidarnost obvezna je poduzeti potrebne obvezne mjere kako bi osigurala dostupnost ponuđenih volumena plina uzimajući u obzir fizičko ograničenje interkonekcijske točke i njezin raspoloživi kapacitet.

Prihvaćanjem ponude solidarnosti država članica koja podnosi zahtjev obvezuje se na ispunjavanje obveza naknade u skladu s člankom 13. stavcima 8. i 10. Uredbe (EU) 2017/1938.

9.9. Prijenos i povlačenje volumena plina u ponudi solidarnosti

Volumen plina ponuđen u okviru ponude solidarnosti ne smije premašiti volumen koji je tehnički dostupan na interkonekcijskoj točki (mjestu isporuke), uzimajući u obzir rezervirani i iskorišteni kapacitet, te fizičko ograničenje mjesta isporuke i njezina raspoloživog kapaciteta.

U slučaju prihvaćanja ponude solidarnosti, svi potrebni transportni kapaciteti kod države članice koja pruža solidarnost, prihvaćaju se do mjesta isporuke, i pružaju od strane države članice koja pruža solidarnost.

Država članica koja pruža solidarnost nudi volumen plina na mjestu isporuke (strana države članice koja pruža solidarnost). Država članica koja podnosi zahtjev osigurava povlačenje volumena isporučenog plina na mjestu isporuke (država članica koja podnosi zahtjev). Posebno osigurava da su transportni kapaciteti potrebni za povlačenje s mjesta isporuke dostupni i popunjeni kako bi odgovarali volumenu na mjestu isporuke.

Kako bi se olakšalo ispunjavanje opskrbe plinom solidarnosti, odgovarajući operatori transportnog sustava, prema potrebi, definiraju tehničke odredbe u okviru svojih posebnih operativnih sporazuma, koji se podnose na odobrenje odgovarajućem nadležnom tijelu.

Neovisno o fizičkom povlačenju volumena plina, država članica koja podnosi zahtjev osigurava ispunjavanje obveza plaćanja koje proizlaze iz prihvaćanja ponude solidarnosti i isporučenog volumena plina na mjestu isporuke (uzmi ili plati).

9.10. Prestanak opskrbe solidarnošću

Obveza države članice koja pruža solidarnost da primjenjuje mjere solidarnosti prestaje kada:

1. Europska komisija nakon postupka provjere u skladu s člankom 11. stavkom 8. točkom 1. Uredbe (EU) 2017/1938 utvrdi da izjava o izvanrednom stanju nije opravdana ili više nije opravdana

2. da je kraj izvanrednog stanja objavila država članica koja podnosi zahtjev ili da nije podnesen drugi zahtjev za solidarnost za plinski dan koji slijedi nakon dana isporuke plina ili

3. država članica koja djeluje kao stranka koja pruža solidarnost više ne može isporučiti vlastite kupce zaštićene solidarnošću.

U prethodno navedenim slučajevima pod brojevima 1. i 2., mjera solidarnosti zaključuje se na kraju relevantnog dana dostave, za koji je podnesen zahtjev za solidarnost. U navedenom slučaju pod brojem 3., država članica koja pruža solidarnost ima pravo prekinuti mjeru solidarnosti odmah nakon ispunjenja već prihvaćenih ponuda i zaključenih ugovora za taj plinski dan, a država članica koja pruža solidarnost obavijestila je državu članicu koja podnosi zahtjev.

9.11. Naknada

U slučaju ponude solidarnosti na temelju dobrovoljnih mjera, ugovorna Stranka solidarnosti koja podnosi zahtjev ugovornoj državi članici, koja pruža solidarnost, isplaćuje izravno naknadu za ugovoreni volumen isporučenog plina u skladu s člankom 13. stavkom 8. Uredbe (EU) 2017/1938, a koja uključuje:

1. cijenu plina povezanu s prihvaćenim ponudama solidarnosti sudionika na tržištu plina

2. troškovi transporta do interkonekcijske točke.

U slučaju ponude solidarnosti na temelju obveznih mjera, ugovorna država članica koja podnosi zahtjev ugovornoj državi članici koja pruža solidarnost, isplaćuje naknadu za ugovoreni volumen isporučenog plina u skladu s člankom 13. stavkom 8. Uredbe (EU) 2017/1938 i podložna je stavcima 3. i 4. Uredbe (EU) 2017/1938 – uključujući:

1. viša cijena između:

– neuravnotežene cijene plina, registrirane na dan isporuke za korisnike koje kraće vrijeme osiguravaju plin državi članici koja pruža solidarnost

– cijene hitnih mjera koje su aktivirane za ponuđeni plin državi članici koja pruža solidarnost

2. naknada i nadoknada, koja još nije uključena u navedenu cijenu hitnih mjera, za štetu učinjenu gospodarski sektorima države članice koja pruža solidarnost, koji su pogođeni smanjenom opskrbom, uključujući tehničke štete na objektima za skladištenje plina uzrokovane izvanrednim iskorištavanjem, izračunatim u skladu s istim načelima koji se interno primjenjuju na državu članicu koja pruža solidarnost i

3. troškovi transporta do interkonekcijske točke.

Pri određivanju odgovarajuće naknade za ponudu solidarnosti na temelju obveznih mjera Stranke koja pruža solidarnost, osiguravaju da se naknada isplaćuje u skladu s istim načelima koja se primjenjuju u slučaju nacionalne krize u državi članici koja pruža solidarnost, ako postoje. Svaka država članica odmah obavješćuje drugu državu članicu o relevantnom zakonodavstvu i njezinim izmjenama.

Mogući troškovi navedeni u ponudi solidarnosti na temelju obveznih mjera ne bi trebali biti opširni.

Zahtjev za nadoknadu troškova koji proizlaze iz članka 13. Uredbe (EU) 2017/1938 može se dostaviti s odgovarajućom dokumentacijom nakon završetka mjera solidarnosti, u rokovima predviđenima relevantnim zakonodavstvom i regulatornim aktima stranke koja pruža solidarnost.

U slučaju podnošenja sudskog postupka u skladu s člankom 13. Uredbe (EU) 2017/1938, država članica u kojoj je taj postupak podnesen o tome obavješćuje drugu državu članicu.

Trenutno je u postupku donošenje Sporazuma sa Republikom Slovenijom, a nakon toga i drugim članica Europske unije.

10. USKLAĐIVANJE PLANA INTERVENCIJE S UREDBOM (EU) 2022/1032

10.1. Uredba (EU) 2022/1032

Uredbom (EU) 2022/1032 osigurava se da podzemni sustavi skladišta plina, koji se nalaze na području Republike Hrvatske i koji su izravno povezani s tržištem Republike Hrvatske sukladno zapunjenosti skladišta, na dan 1. studenoga, počevši od 2023. godine, isti budu napunjeni do najmanje 90 % njihova kapaciteta, uvažavajući prijelazne ciljeve određene za veljaču, svibanj, srpanj i rujan za svaku narednu godinu. (Tablica 1. prijelazni ciljevi zapunjenosti skladišta PSP Okoli u Republici Hrvatskoj). Krivulja punjenja i prijelazni ciljevi temelje se na prosječnoj stopi punjenja tijekom prethodnih pet godina.

Republika Hrvatska može djelomično postići cilj punjenja skladišta uračunavanjem zaliha ukapljenog prirodnog plina (UPP) uskladištenih u terminalima za ukapljeni prirodni plin.

Republika Hrvatska dostavlja nacrt krivulje punjenja Europskoj komisiji, u skladu s dinamikom punjenja koja se nalazi u sljedećoj tablici:

Tablica 1. Prijelazni ciljevi zapunjenosti skladišta PSP Okoli u Republici Hrvatskoj

Mjesec	* Prosječan % zapunjenosti skladišta na 1. dan u mjesecu
Veljača	46 %
Svibanj	29 %
Srpanj	51 %
Rujan	83 %

U slučaju da operator sustava skladišta ne može pravodobno postići cilj punjenja zbog tehničkih problema, kao što su problemi povezani s plinovodima kojim se opskrbljuju podzemni sustavi skladišta plina ili problemi s postrojenjima za utiskivanje, cilj punjenja se može ostvariti i u kasnijoj fazi, no najkasnije do 1. prosinca tekuće godine kako bi se zaštitila sigurnost opskrbe plinom tijekom zimskog razdoblja.

Operator sustava skladišta plina dužan je tijekom sezone punjenja, jednom mjesečno, izvješćivati Ministarstvo o razinama punjenja.

Kada operator sustava skladišta plina uoči da se skladište plina ne puni odgovarajućom dinamikom, o tome će obavijestiti Ministarstvo, i predložiti pokretanje postupka ustupanja neiskorištenih kapaciteta i dobrovoljno prebacivanje zakupljenosti skladišta korisnicima podzemnog skladišta. Korisnici podzemnog skladišta plina dužni su obavijestiti Ministarstvo i operatora sustava skladišta plina o postignutom dogovoru.

Ako je razina punjenja skladišta, za više od pet postotnih bodova ispod razine određene sukladno Tablici 1. zapunjenosti skladišta PSP Okoli u Republici Hrvatskoj Krizni tim trebao bi odmah predložiti djelotvorne mjere za povećanje razine punjenja.

Republika Hrvatska će se i nadalje voditi Preporukom Vijeća (C/2024/2476) od 25. ožujka 2024. o nastavku koordiniranih mjera za smanjenje potražnje za plinom te će se poticati i nadalje sve mjere kojima se osigurava da se do 31. ožujka 2025. nastavi smanjivati potrošnja plina za najmanje 15 % u odnosu na prosječnu potrošnju plina u razdoblju od 1. travnja 2017. do 31. ožujka 2022.

680

Na temelju članka 15. stavka 7. Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata (»Narodne novine«, br. 19/14., 73/17. i 96/19.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 19. ožujka 2025. donijela

ODLUKU

O NAČINU OSIGURANJA, DINAMICI FORMIRANJA I ZANAVLJANJA OBVEZNIH ZALIHA NAFTE I NAFTHNIH DERIVATA, ORGANIZACIJI SKLADIŠTENJA I REGIONALNOG RASPOREDA OBVEZNIH ZALIHA NAFTE I NAFTHNIH DERIVATA

I.

Ovom Odlukom određuje se način osiguranja, dinamika formiranja i znavljanja, organizacija skladištenja i regionalnog rasporeda obveznih zaliha nafte i naftnih derivata (u daljnjem tekstu: obvezne zalihe) koje je dužna formirati Agencija za ugljikovodike (u daljnjem tekstu: Agencija).

II.

Obvezne zalihe čuvaju se u gotovim proizvodima, sirovoj nafti i u nematerijalnom obliku putem ugovora o opcijskoj kupnji robe po unaprijed utvrđenim kriterijima u utvrđenom vremenskom razdoblju.

III.

Obvezne zalihe mogu se čuvati na državnom području Republike Hrvatske ili na državnom području druge države sukladno nacionalnom zakonodavstvu te države. Obvezne zalihe drugih država koje se na temelju međudržavnih sporazuma čuvaju na državnom području Republike Hrvatske ili su u provozu preko državnog područja Republike Hrvatske, ne mogu biti predmetom nikakvih mjera kojima bi se ograničilo raspolaganje takvim zalihama i njihova otprema s državnog područja Republike Hrvatske.

IV.

U slučaju poremećaja opskrbe, Agencija stavlja obvezne zalihe na raspolaganje tržištu u skladištima koja mogu koristiti trgovci na veliko naftom i naftnim derivatima, kao i pravne i fizičke osobe koje unose, odnosno uvoze naftu i naftne derivate.

V.

Obvezne zalihe skladište se na lokacijama koje su već namijenjene skladištenju i rukovanju sirovom naftom i/ili naftnim derivatima, koje imaju mogućnost dogradnje te na kojima postoji mogućnost istovremenog prihvata/otpreme roba različitim transportnim sredstvima, a sve s ciljem ograničavanja utjecaja na okoliš i optimiranja troškova upravljanja obveznim zalihama.

VI.

Obvezne zalihe koje Agencija čuva kao gotove proizvode trebaju odgovarati najvišim standardima kvalitete.

Obvezne zalihe motornih benzina čuvaju se u ljetnoj kvaliteti, a obvezne zalihe dizelskog goriva u zimskoj kvaliteti. Agencija obvezne zalihe naftnih derivata, koje skladišti zajedno s komercijalnim zalihama energetskih subjekata, čuva u sezonskoj kvaliteti.

VII.

Obvezne zalihe Agencija formira sukladno odluci o količini i strukturi obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, najkasnije do 30. lipnja tekuće godine.